

Social- försäkringen i siffror 2014

Försäkringskassan

Försäkringskassan 2014
ISSN: 1650-2248
ISBN: 978-91-7500-379-5
Grafisk produktion: Kristina Malm
Tryckeri: DanagårdLiTHO

Försäkringskassan
103 51 Stockholm
Telefon 08-786 90 00
E-post: huvudkontoret@forsakringskassan.se
Läs mer om socialförsäkringen på Försäkringskassans
webbplats www.forsakringskassan.se

Socialförsäkringen i siffror 2014 kan beställas via
Försäkringskassans hemsida www.forsakringskassan.se.
Priset är 120 kronor exklusive moms och porto.

Förord

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan.

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd utan också för samhällsekonomin. De totala utgifterna för de försäkringar och bidrag som administrerades av Försäkringskassan utgjorde år 2013 cirka 212 miljarder kronor, eller motsvarande knappt 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

I år fyller föräldraförsäkringen 40 år. Detta vill vi uppmärksamma med ett särskilt temakapitel som belyser utvecklingen av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning för vård av barn under dessa 40 år.

Många medarbetare på Försäkringskassan har deltagit i arbetet med *Socialförsäkringen i siffror 2014*. Nicklas Korsell har författat kapitlet om socialförsäkringens finansiella omfattning, Fanny Jatko kapitlet om registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet vid sjukdom och annan utbetalning samt Andrea Kolk kapitlet om ekonomisk trygghet för familjer och barn och ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, Mats Johansson temakapitel – föräldraförsäkringen 40 år. Andrea Kolk har även varit redaktör för hela publikationen.

Stockholm i maj 2014

Dan Eliasson
Generaldirektör

Socialförsäkringens finansiella omfattning	8
Socialförsäkringens utgifter	8
Socialförsäkringens finansiering	13
Registrerade försäkrade	15
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	18
Föräldrapenning	18
Jämställdhetsbonus	23
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn	24
Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit	27
Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar	28
Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption	30
Graviditetspenning	32
Barnbidrag	34
Underhållsstöd	36
Bostadsbidrag	38
Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning	40
Vårdbidrag	40
Handikappersättning	44
Assistansersättning	46
Bilstöd	48
Ekonomisk trygghet vid sjukdom	50
Sjukpenning	50
Arbetslivsriktad rehabilitering	54
Sjukersättning och aktivitetsersättning	56
Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning	61
Närståendepenning	63
Arbetssskadeersättning	64
Annan utbetalning	66
Tandvård	66
Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	70
Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning	72
Temakapitel - Föräldraförsäkringen 40 år	74
Publicerat av Försäkringskassan	85

Inledning

Den svenska socialförsäkringen syftar till att ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och omfattar alla som bor eller arbetar i Sverige. I de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar ingår främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning. Från och med januari 2010 administrerar Pensionsmyndigheten försäkringar och bidrag som betalas ut till pensionärer. Dessa ersättningar inkluderas inte i denna publikation.

Socialförsäkringens utgifter var år 2013 totalt 212 miljarder kronor, eller motsvarande knappt 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Lite mer än hälften av utgifterna gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning, närmare en tredjedel till barn och familjer samt resterande del till andra ersättningar inom främst arbetsmarknadsområdet samt till administration.

Socialförsäkringen i siffror 2014 ger en övergripande beskrivning av de försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan. Socialförsäkringen beskrivs i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt annan utbetalning. Några av de mått som beskrivs för ett antal försäkringar och bidrag är antal mottagare, utbetalt belopp och genomsnittlig ersättning. För att sätta statistiken i sitt sammanhang finns för varje försäkring och bidrag en regelruta som på ett överskådligt och lättbegripligt sätt beskriver det gällande regelverket. I Socialförsäkringen i siffror 2014 finns även ett temakapitel som behandlar föräldraförsäkringen som i år fyller 40 år.

Försäkrade har olika behov av socialförsäkringen och nyttjar den på olika sätt. Därför redovisas statistiken fördelat på kön och ålder, samt i vissa fall på födelseregion och län.

På Försäkringskassans webbplats, www.forsakringskassan.se, finns en PDF-version av Socialförsäkringen i siffror 2014 samt ett diagramunderlag som länkar till den underliggande statistiken. Ytterligare statistikuppgifter finns även på Försäkringskassans webbplats för statistik och analys, <http://forsakringskassan.se/statistik>. Frågor om statistiken kan också ställas per e-post till statistikenheten@forsakringskassan.se.

Läsanvisningar

För varje försäkring och bidrag som är inkluderad i Socialförsäkringen i siffror 2014 finns en regelruta som beskriver regelverket. Regelrutan finns till för att hjälpa läsaren att sätta statistiken i sitt sammanhang och beskriver regelverket för samma år som statistiken avser, det vill säga för år 2013. I de fall där regelverket har ändrats under året redovisas de regler som gällde senast under det aktuella året. Ytterligare information om regelverket finns på Försäkringskassans webbplats, www.forsakringskassan.se.

Retroaktiva beslut, omprövningar, indrag med mera kan göra att statistik som tas ut vid olika tillfällen från Försäkringskassans data-lager Store skiljer sig något åt. Därmed kan uppgifter om till exempel antal mottagare som redovisas skilja sig något från vad som har redovisats i andra sammanhang.

I begreppet ”dagar” innefattas genomgående enbart så kallade nettodagar, det vill säga att till exempel två dagar med 50 procents ersättning räknas som en nettodag.

För beräkning av storleken på inkomstrelaterade dag ersättningar vid till exempel sjukpenning, graviditetspenning och föräldrapenning multipliceras ersättningsnivån (80 eller 75 procent) med en så kallad omräkningsfaktor som år 2013 är 0,97. Nivån på omräkningsfaktorn fastställs av riksdagen. Ersättningen vid inkomstrelaterade dag ersättningar är därför knappt 80 eller 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Dag ersättningarnas storlek beräknas olika beroende på om det är en tim-/dagberäknad ersättning (t.ex. tillfällig föräldrapenning) eller en kalenderdagsberäknad ersättning (t.ex. föräldrapenning). Detta innebär att trots att den maximala ersättningen baseras på 7,5 respektive 10 prisbasbelopp för tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning så kan ändå det genomsnittliga dagbeloppet för tillfällig föräldrapenning överstiga det för föräldrapenning.

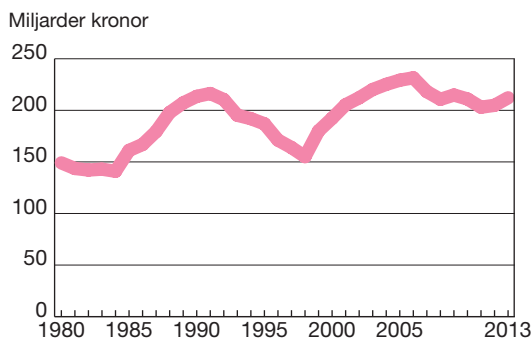
För försäkringar och bidrag som betalas ut under en längre period kan uppgifter förändras under ärendets gång. Detta gäller till exempel pågående fall med sjukpenning, där diagnos kan förändras över tid. Uppgifterna är då hämtade vid det första beviljandet och eventuella förändringar fångas inte i statistiken.

Diagrammet "Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelseregion i december 2013" har åldersstandardiserats. Detta eftersom åldersstrukturen varierar för olika födelseregioner, vilket är viktigt att ta hänsyn till då förekomsten av sjukdom varierar med ålder. En åldersstandardisering innebär att åldersstrukturen har justerats att bli lika för olika födelseregioner.

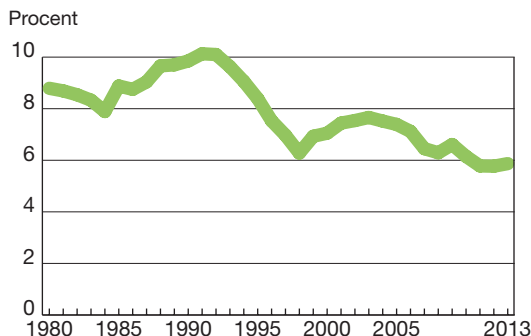
Socialförsäkringens finansiella omfattning

Socialförsäkringens utgifter

Socialförsäkringens utgifter definieras här som utgifter för försäkringar och bidrag som under år 2013 administrerades av Försäkringskassan, det vill säga främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning.

Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i 2013 års priser. År 2013 var socialförsäkringens utgifter för de förmåner som administreras av Försäkringskassan 212,2 miljarder kronor och administrationskostnaden för dessa förmåner uppgick till 8,2 miljarder kronor vilket ger en total utgift på drygt 220,3 miljarder kronor. Sedan

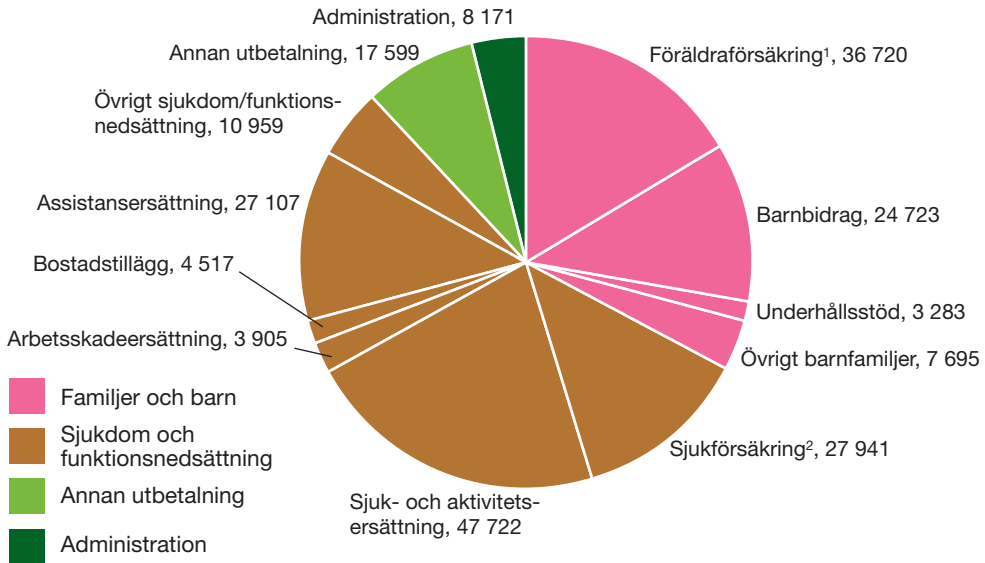
år 1980 har utgifterna (i fasta priser) ökat med 42 procent. Mellan år 1992 och 1998 minskade utgifterna, främst på grund av utgiftsdämpande regeländringar såsom sänkta ersättningsnivåer samt införande av sjuklöneperiod och karensdag i sjukförsäkringen. Utgiftsökningen från år 1999 beror bland annat på de snabbt stigande utgifterna inom sjukförsäkringen. År 1999 infördes även en statlig ålderspensionsavgift, där staten betalar in pensionsrätt för personer med till exempel sjukpenning och föräldrapenning. Utgiftsminskningen från 2006 beror främst på minskade kostnader för sjukpenning och sjukersättning. Under perioden 2011–2013 ökade dock utgifterna för sjukpenning återigen något medan kostnaderna för sjukersättning fortsatte minska.

Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP). Utbetalningarna från socialförsäkringen är en betydande del av samhällsekonomin. År 2013 motsvarade dessa utbetalningar 5,9 procent av BNP. Sedan år 2011 har ingen större förändring skett och nivån är den lägsta under de senaste 30 åren.

Utgifter per utgiftsområde/förmån, miljoner kronor	2011	2012	2013
<i>Ekonomisk trygghet för familjer och barn</i>			
Föräldrapenning	27 448	28 264	29 552
Tillfällig föräldrapenning	5 392	5 545	6 321
Graviditetspenning	503	546	568
Jämställdhetsbonus	–	202	280
Barnbidrag	24 140	24 281	24 723
Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar	3 342	4 432	4 533
Vårdbidrag	2 849	3 000	3 147
Underhållsstöd	3 415	3 329	3 283
Adoptionskostnadsbidrag	22	19	15
Totalt	67 112	69 618	72 422
<i>Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning</i>			
Sjukpenning	21 195	23 416	26 351
Rehabiliteringsersättningar	2 575	1 330	1 367
Närståendepenning	144	151	169
Högekostnadskydd för arbetsgivare	37	59	55
Tandvård	4 957	4 941	5 191
Sjukvård i internationella förhållanden	650	698	781
Sjuk-/aktivitetsersättning	53 627	50 026	47 722
Bostadstillägg	4 604	4 439	4 517
Handikappersättning	1 244	1 277	1 317
Arbetskkadeersättning	4 240	4 033	3 905
Bilstöd	261	343	368
Assistansersättning	24 286	25 915	27 107
Bidrag till landsting	714	747	1 000
Bidrag för sjukskrivningsprocessen	–	1 722	2 297
Övrig ersättning	6	5	5
Totalt	118 538	119 102	122 152
<i>Annan utbetalning</i>			
Aktivitetsstöd	15 364	15 340	15 905
Etableringsersättning	263	855	1 666
Familjebidrag VPL	19	18	21
Övrigt	10	6	6
Totalt	15 656	16 219	17 598
<i>Administration</i>	7 577	8 161	8 171
Totalt	208 882	213 101	220 343

Socialförsäkringens utgifter 2011–2013 i miljoner kronor (löpande priser). Trots minskade utgifter för sjukersättning ökade utgifterna successivt för utgiftsområde Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning mellan år 2011 och 2013. Detta beror på en relativt stor ökning av utbetald sjukpenning.

Utgifterna för Ekonomisk trygghet för familjer och barn har ökat under hela perioden, vilket bland annat förklaras av att antal födda barn ökat. Inom kategorin Annan utbetalning dominerar utgifterna för aktivitetsstöd, den ersättning som betalas till personer som medverkar i arbetsmarknadsprogram.

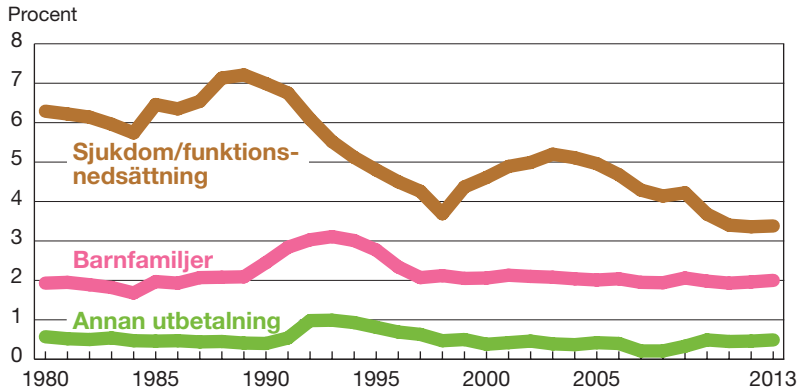

¹ Inkluderar föräldrapenning, jämställdhetsbonus, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning.

² Inkluderar sjukpenning, rehabiliteringsersättningar, närståendepenning och högkostnadsskydd för arbetsgivare.

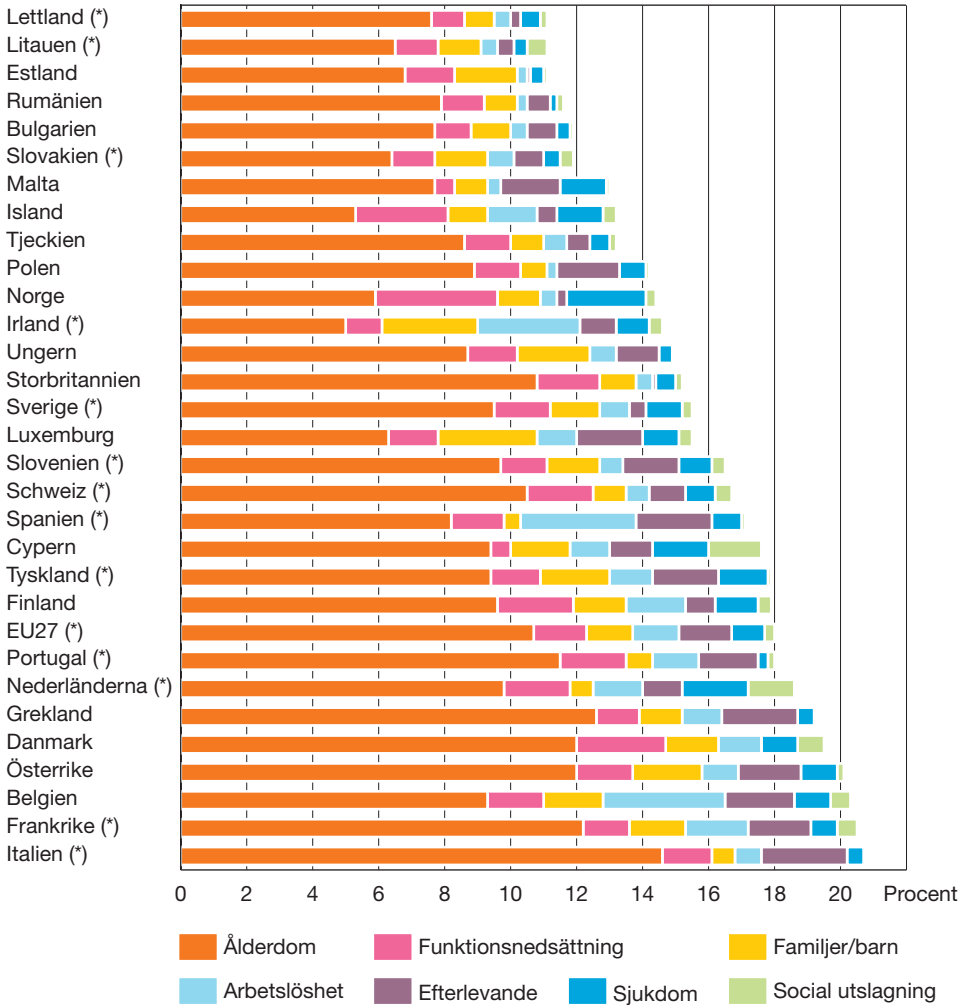
Utgifternas fördelning 2013 (miljarder kronor). Lite mer än hälften av socialförsäkringens utgifter (55 procent eller cirka 121 miljarder kronor) gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning. Till barnfamiljer gick

33 procent av utgifterna (cirka 72 miljarder kronor). Därutöver finns vissa andra ersättningar, främst inom arbetsmarknadsområdet (17,6 miljarder kronor). Resterande del var utgifter för administration (knappt 8,2 miljarder kronor).

Utgiftsområden i förhållande till BNP. Utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning ökade under senare delen av 1980-talet, men sjönk därefter från drygt 7 procent av BNP år 1989 till knappt 4 procent av BNP år 1998. Nedgången berodde bland annat på minskad sjukfrånvaro, införande av sjuklöneperioden, sänkning av ersättningsnivåer samt att landstingen fick ta över kostnadsansvaret för läkemedel. Mellan 1998

och 2003 steg utgifterna i förhållande till BNP på grund av den ökade sjukfrånvaron. Därefter har utgifterna återigen minskat. Ersättningar till familjer och barn ökade i förhållande till BNP i början av 1990-talet på grund av stora barnkullar. Under andra hälften av 1990-talet sjönk återigen utgifterna i förhållande till BNP och har därefter legat stabilt omkring 2 procent.

(*) Preliminära värden
 Källa: Eurostat

Offentliga transfereringar i förhållande till BNP år 2011 i Sverige och andra europeiska länder.

Offentliga transfereringar innefattar förutom socialförsäkringen även arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd. Sveriges andel offentliga transfereringar till hushåll i förhållande till BNP är något lägre

än EU-genomsnittet. Det finns stora skillnader hur olika länder använder sig av offentliga transfereringar och direkta tjänster för att möta behoven inom socialförsäkringssystemet. Exempel på direkta tjänster är skattereduktioner och subventionerade daghemsplatser och de ingår inte i denna sammanställning.

Socialförsäkringens finansiering

Socialförsäkringen finansieras av avgifter, statliga medel samt av övriga inkomster, till exempel ersättningar från kommuner.

Miljoner kronor	Inkomster				Utgifter			Över-/underskott
	Avgifter	Statliga medel enl. lag	Övrigt	Summa	Utbetalningar	Administration	Summa	
Föräldraförsäkring ¹	35 634	–	–	35 634	36 152	1 269	37 421	–1 771
Barnbidrag	–	24 045	–	25 045	24 723	322	25 045	–
Bostadsbidrag till barnfamiljer m.fl.	–	4 780	–	4 780	4 533	248	4 780	–
Vårdbidrag	–	3 385	–	3 385	3 147	238	3 385	–
Underhållsstöd	–	2 387	1 231	3 618	3 283	335	3 618	–
Sjukförsäkring ²	59 749	22 329	–	82 078	76 232	3 960	80 192	1 886 ³
Bidrag till landsting	–	1 000	–	1 000	1 000	–	1 000	–
Bidrag för sjukskrivningsprocessen	–	2 297	–	2 297	2 297	–	2 297	–
Tandvård	–	5 359	–	5 359	5 191	168	5 359	–
Sjukvård i internationella förhållanden	–	830	–	830	781	49	830	–
Handikappersättning	–	1 427	–	1 427	1 317	110	1 427	–
Aktivitetsstöd	15 905	653	–	16 558	15 905	653	16 558	–
Etableringsersättning	–	1 681	–	1 681	1 666	14	1 681	–
Arbetskad ersättningar m.m.	4 286	41	34	4 360	3 905	257	4 163	198
Bilstöd	–	399	–	399	368	32	399	–
Assistansersättning	–	22 814	4 652	27 466	27 107	359	27 466	–
Bostadstillägg	–	4 669	–	4 669	4 517	152	4 669	–
Övriga ersättningar	1	49	4	52	47	5	52	–
Summa	115 573	99 146	5 920	220 639	212 172	8 171	220 343	313

¹ Omfattar föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning, dock inte graviditetspenning vilken finansieras med sjukförsäkringsavgiften.

² Omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning och andra rehabiliteringsersättningar, sjuk- och aktivitetsersättning, graviditetspenning, närståendepenning samt högkostnadsskydd för arbetsgivare.

³ Skillnaden mellan influten sjukförsäkringsavgift och de utgifter som denna enligt lag ska finansiera.

Socialförsäkringens inkomster och utgifter 2013 i miljoner kronor.

År 2013 var inkomster av socialavgifter 116 miljarder kronor. Därtill var den del som finansieras av statliga medel (skatter) 99 miljarder kronor. Ersättningar från kommuner, underhållsskyldiga eller liknade motsvarade knappt 3 procent av utgifterna. Beloppen som redo-

visas under rubriken utbetalningar i tabellen innefattar även statliga ålderspensionsavgifter. Av de försäkringsgrenar som finansieras med avgifter gav arbetsskadeförsäkringen och sjukförsäkringen under 2013 ett överskott på drygt 2 miljarder kronor. Samtidigt gav föräldraförsäkringen ett underskott på knappt 2 miljarder kronor.

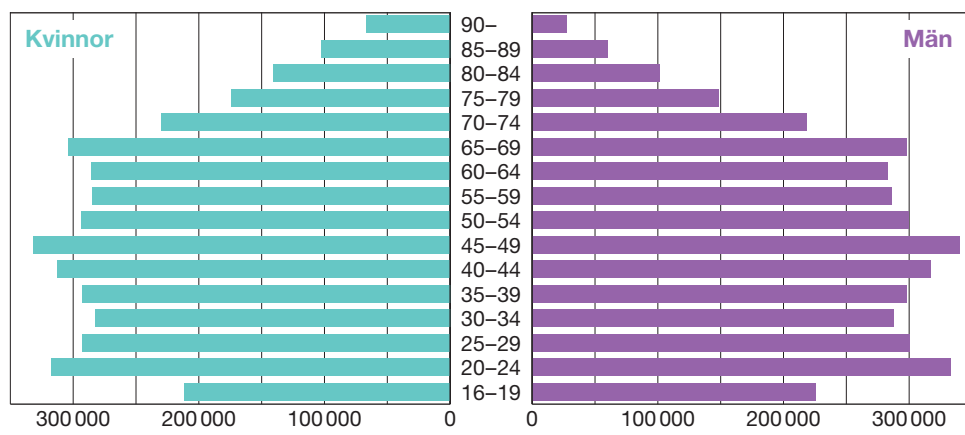
Avgiftssatser i procent	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ålderspensionsavgift ¹	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift ¹	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,17	1,17	1,17
Sjukförsäkringsavgift									
– Arbetsgivaravgift	10,15	8,64	8,78	7,71	6,71	5,95	5,02	5,02	4,35
– Egenföretagare	11,12	9,61	9,61	7,93	6,93	6,04	5,11	5,11	4,44
Föräldraförsäkringsavgift ¹	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,60	2,60
Arbetssskadeavgift ¹	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,30	0,30
Arbetsmarknadsavgift									
– Arbetsgivaravgift	4,45	4,45	4,45	2,43	2,43	4,65	2,91	2,91	2,91
– Egenföretagare	1,91	1,91	1,91	0,50	0,50	2,11	0,37	0,37	0,37
Allmän löneavgift ¹	3,07	4,40	4,40	7,49	7,49	6,03	9,23	9,21	9,88
Arbetsgivaravgift totalt	32,46	32,28	32,42	32,42	31,42	31,42	31,42	31,42	31,42
Egenavgifter totalt	30,89	30,71	30,71	30,71	29,71	28,97	28,97	28,97	28,97

¹ Arbetsgivar- och egenavgifter har samma avgiftssats.

Lagstadgade avgifter till socialförsäkringen i procent av respektive avgiftsunderlag. Avgiftsunderlaget för de sociala avgifterna består av lönesumman för anställda och egenföretagare. Avgifterna betalas in av arbetsgivare respektive egenföretagare. Vissa förändringar i avgifterna har kompenseras med motsvarande förändringar i den så kallade allmänna löneavgiften (en avgift som inte är kopplad till någon särskild socialförsäkringsförmån). De totala

arbetsgivaravgifterna har därför legat stabilt på lite över 32 procent fram till år 2009. Då sänktes sjukförsäkringsavgiften med en procentenhet medan övriga avgifter var oförändrade. Den totala avgiften sänktes därmed med en procentenhet. Under 2013 sänktes sjukförsäkringsavgiften Den allmänna löneavgiften höjdes också så att summan av arbetsmarknadsavgifterna respektive egenavgifterna blev oförändrade.

Registrerade försäkrade

Registrerade försäkrade i december 2013 fördelat på åldersgrupper.

Födelseregion	Antal registrerade försäkrade 16 år och äldre		
	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	3 254 318	3 226 632	6 480 950
Norden utom Sverige	132 266	94 592	226 858
EU 28 ¹ utom Norden	122 838	114 034	236 872
Övriga Europa	92 017	81 514	173 531
Afrika söder om Sahara	47 399	47 097	94 496
Asien utan Mellanöstern	90 341	56 056	146 397
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	136 786	160 210	296 996
Nordamerika	13 116	13 773	26 889
Sydamerika	31 302	28 709	60 011
Oceanien	1 263	2 243	3 506
Samtliga²	3 921 646	3 824 860	7 746 506

¹ I EU 28 inkluderas europeiska unionens samtliga 28 medlemsstater.

² Registrerade försäkrade där uppgift saknas om födelseregion inkluderas inte i tabellen.

Registrerade försäkrade i december 2013 fördelat på födelseregion. Av de drygt 7,7 miljoner registrerade försäkrade hos

Försäkringskassan år 2013 är 83 procent inrikesfödda, medan 17 procent är födda i ett annat land än Sverige.

Regler 2013

I Sverige är en person försäkrad i det svenska socialförsäkringssystemet om hen bor eller arbetar här. Detta innebär att personen har rätt till olika typer av försäkringar och bidrag.

Bosättningsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som bor i Sverige under en längre tid än ett år. Den bosättningsbaserade försäkringen upphör vanligtvis för personer som inte längre anses vara bosatta i Sverige.

Arbetsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som till exempel är anställda eller är egna företagare i Sverige. Avsikten med arbetsbaserade försäkringar och bidrag är att de ska täcka någon form av inkomstbortfall.

Alla försäkrade svenska och utländska medborgare som har fyllt 16 år och som är bosatta i Sverige är registrerade hos Försäkringskassan.

Födelse- region	Antal registrerade försäkrade 19–64 år			Skattad andel med sjukpenninggrundande inkomst, procent		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	2 229 704	2 329 079	4 558 783	90	89	89
Norden						
utom Sverige	74 002	57 441	131 443	82	81	81
EU 27						
utom Norden	82 466	76 842	159 308	78	84	81
Övriga Europa	78 400	69 905	148 305	75	82	78
Afrika söder						
om Sahara	38 390	38 315	76 705	57	67	62
Asien utan						
Mellanöstern	78 191	44 103	122 294	71	78	74
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	115 662	135 962	251 624	60	75	68
Nordamerika	10 402	11 144	21 546	75	80	77
Sydamerika	26 928	24 882	51 810	80	84	82
Oceanien	1 073	2 011	3 084	76	83	81
Samtliga	2 735 218	2 789 684	5 524 902	86	88	87

Försäkrade som förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst skattas här med de som har en pensionsgrundande inkomst (PGI) på minst 24 procent av prisbasbeloppet (exklusive de som har inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning samt de som saknar sjukpenninggrundande inkomst och får föräldrapenning på garantinivå).

**Skattad andel försäkrade i åld-
rarna 19–64 år med sjukpenning-
grundande inkomst i början av
år 2013.** Andelen personer som för-
väntas ha en sjukpenninggrundande
inkomst är högst bland inrikesfödda
och lägre bland utrikesfödda. Av
inrikesfödda har 89 procent möjlig-
het att få inkomstrelaterade dager-
sättningar som till exempel sjukpen-
ning, graviditetspenning och tillfällig
föräldrapenning. Bland registrerade
försäkrade kvinnor och män födda
i Afrika söder om Sahara har 57
respektive 67 procent rätt till en
sjukpenninggrundande inkomst. Den

främsta förklaringen till att andelen
är lägre för personer födda i vissa
regioner utanför Sverige är att de har
en sämre arbetsmarknadsanknyt-
ning jämfört med personer födda i
Sverige.

Exakt uppgift om andelen försäk-
rade med rätt till en sjukpenning-
grundande inkomst saknas. Detta
eftersom bedömningen huruvida en
person har en sjukpenninggrundan-
de inkomst görs när hen ansöker om
inkomstrelaterade dagarsättningar.
Uppgifterna bygger därför på en
skattning utifrån uppgift om pen-
sionsgrundande inkomst.

Försäkrade som har rätt till en
sjukpenninggrundande inkomst
är de som genom förvärsarbete
beräknas tjäna minst 24 procent
av prisbasbeloppet per år. Under
år 2013 motsvarar det en sjukpen-
ninggrundande inkomst (SGI) på

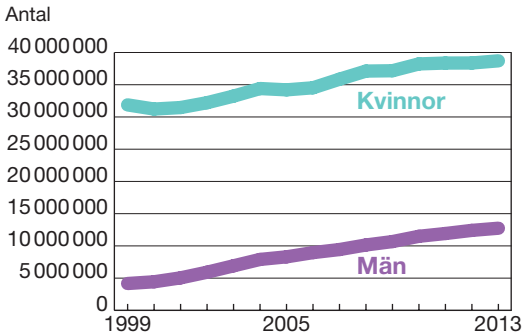
knappt 10 700 kronor. Att ha rätt till
en sjukpenninggrundande inkomst
är en grundförutsättning för att vara
berättigad till inkomstrelaterade
dagarsättningar som till exempel
sjukpenning, graviditetspenning och
tillfällig föräldrapenning.

**Regler
2013**

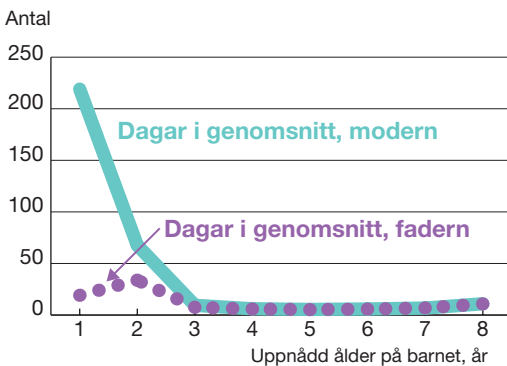
Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Föräldrapenning

Föräldrapenningen ska underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med arbete eller studier.

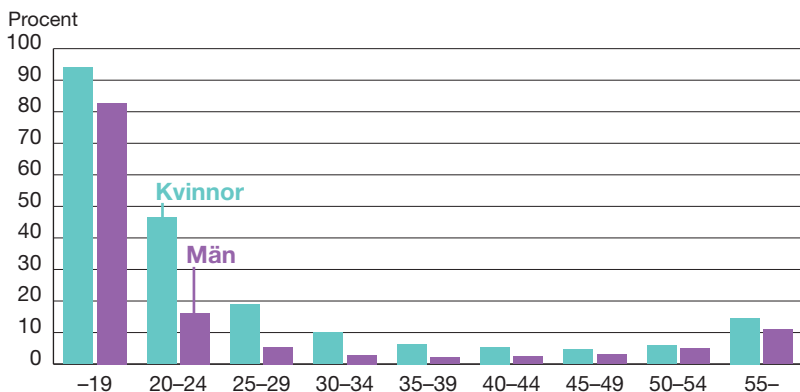
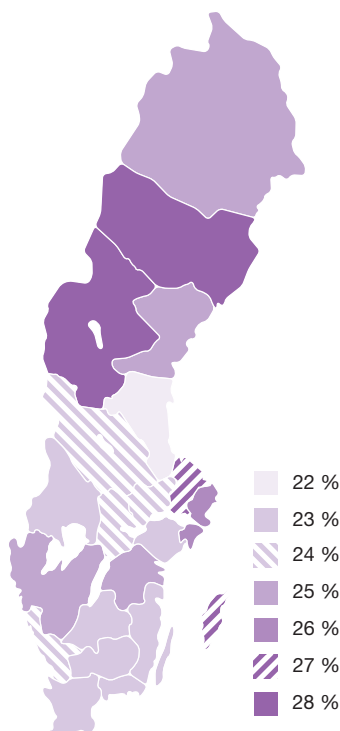
Dagar med föräldrapenning. I början av 2000-talet ökade barnafödandet och likaså de uttagna dagarna med föräldrapenning. Under tidsperioden har det skett ett flertal förändringar i regelverket gällande bland annat antal ersatta dagar och ersättningsnivåns storlek. År 2013 betalades det ut drygt 51 miljoner dagar med föräldrapenning, varav drygt 75 procent till kvinnor. Männen uttag av dagar har ökat under tidsperioden. Från att ha tagit ut knappt 12 procent av de utbetalade dagarna år 1999 tog männen ut knappt 25 procent av dagarna under år 2013.

Genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning vid olika åldrar för barn födda år 2005. För de barn som föddes år 2005 togs de allra flesta föräldrapenningdagarna ut under barnets första levnadsår och då främst av kvinnor. Från det att barnet är 3 år gammalt finns inga skillnader i antalet uttagna dagar för kvinnor och män.

Mäns andel av föräldrapenningdagarna efter län år 2013. Av alla dagar med föräldrapenning som betalades ut under år 2013 tog männen ut knappt 25 procent. Andelen var högst i Västerbottens län (drygt 28 procent) och lägst i Gävleborgs län (drygt 22 procent). Inom många av länen var spridningen mellan olika kommuner stor. Till exempel var andelen högre i kommuner där det finns större universitetsstäder (exempelvis Umeå, Uppsala och Lund) än i glesbygdskommuner.

Männens andel av föräldrapenningdagarna är även beroende av hur många föräldrapenningdagar kvinnorna tar ut. Detta innebär att trots att det kan finnas skillnader i andel mellan två län så kan männens genomsnittliga uttag per barn vara detsamma, skillnaden i andel beror då snarare på att kvinnornas uttag varierar mellan länen.

På grund av ändring i framtagningen av statistiken är diagrammet inte jämförbara med motsvarande diagram från tidigare år.

Andel mottagare av föräldrapenning enbart på grundnivå år 2013. I åldersgruppen 19 år eller yngre var det 94 procent av kvinnorna och 83 procent av männen som på grund av att de inte uppfyllde kraven för att få inkomstrelaterad föräldrapenning enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå år 2013. Antalet mottagare av föräldra-

penning i den yngsta åldersgruppen är dock få.

Andelen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå sjunker med stigande ålder på föräldrarna fram till 50 års ålder, då andelen åter börjar öka. Totalt var det 12 procent av kvinnorna och 3 procent av männen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå.

Ålder	Antal barn		Andel barn för vilka föräldrapenning har tagits ut, procent av totala antalet barn	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	49 052	52 099	89	89
1	53 897	56 951	96	96
2	40 890	42 912	73	73
3	32 554	34 473	56	56
4	29 838	32 000	53	53
5	28 799	30 785	52	52
6	30 826	32 629	56	56
7	31 924	33 570	58	58
8	28 381	29 581	53	53
Samtliga	326 161	345 000	65	65

Barn för vilka föräldrar har tagit ut föräldrapenning år 2013. Totalt 89 procent av barnen som föddes under år 2013 (0 år i tabellen) har föräldrar som tagit ut föräldrapenning under året. Från det att barnen

är 2 år blir det mindre vanligt att föräldrarna tar ut föräldrapenning. Totalt utbetalades föräldrapenning för drygt 65 procent av alla barn i åldrarna 0–8 år under år 2013.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–19	1 310	64	176	71	222	242
20–24	23 169	4 456	157	45	315	481
25–29	73 136	30 977	129	42	436	580
30–34	121 267	78 001	102	43	529	653
35–39	118 512	103 160	76	38	546	669
40–44	62 450	77 027	54	33	513	650
45–49	14 995	33 635	38	31	455	620
50–54	1 534	9 364	38	33	424	584
55–	103	3 562	50	38	430	546
Samtliga	416 476	340 246	93	37	486	641

Föräldrapenning år 2013. Av totalt 26,9 miljarder kronor som betalades ut i föräldrapenning under år 2013 gick 70 procent till kvinnor och 30 procent till män. Av mottagarna var 55 procent kvinnor och 45 procent män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 32 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnaden i mäns och kvinnors arbetsinkomster och

skillnaden i uttaget av föräldrapenning. Bland annat tog kvinnor ut föräldrapenning på grundnivå i större utsträckning än män.

Det genomsnittliga antalet utbetalda dagar blir färre i de äldre åldersklasserna. Det beror bland annat på att unga föräldrar oftare har yngre barn och att föräldrarna oftast tar ut större delen av föräldrapeningdagarna när barnet är yngre.

Födelseregion	Andel mottagare enbart grundnivå, procent		Medelbelopp (oavsett ersättningsnivå), kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige	4,9	1,2	537	672
Norden utom Sverige	9,5	3,9	537	647
EU 28 utom Norden	23,4	7,0	438	608
Övriga Europa	28,5	6,9	383	535
Afrika Söder om Sahara	65,3	24,4	273	422
Asien utan Mellanöstern	40,9	13,3	344	521
MENA + Turkiet (20 länder)	51,0	16,4	314	499
Nordamerika	24,6	10,4	453	563
Sydamerika	21,8	7,5	424	551
Oceanien	19,7	9,2	498	595
Samtliga	11,9	3,1	486	641

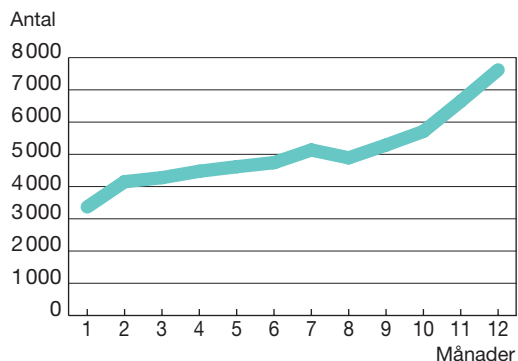
Andel kvinnor och män som enbart mottog föräldrapenning på grundnivå samt genomsnittlig ersättning för alla föräldrar år 2013. Under 2013 var det knappt 12 procent av kvinnorna och drygt 3 procent av männen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå. Andelen var lägst bland föräldrar födda i Sverige. Det var genomgående

vanligare bland kvinnor än bland män att enbart ta ut föräldrapenning på grundnivå, oavsett födelseregion.

Inrikesfödda föräldrar hade den högsta genomsnittliga ersättningen per dag jämfört med föräldrar födda i ett annat land än Sverige. Kvinnorna hade, oavsett födelseregion, i genomsnitt lägre ersättning per dag jämfört med männen.

Antal barn som en förälder har tagit ut dubbeldagar för år 2013.

Antalet barn som föräldrar tar ut dubbeldagar för ökar med barnets ålder, och för barn som var 12 månader utbetalades det dagar för knappt 8 000 barn. Totalt utbetalades det dubbeldagar för drygt 35 000 barn år 2013.

Ålder	Antal mottagare
-19	177
20-24	6 718
25-29	19 563
30-34	23 376
35-39	13 628
40-44	4 529
45-49	1 074
50-54	267
55-	106
Samtliga	69 438

Antal mottagare av dubbeldagar år 2013. Flest mottagare av dubbeldagar är i åldern 25-39 år. Det är större andel mottagare i yngre åldrar jämfört med vanlig föräldrapenning. Det beror främst på att dubbeldagar endast kan tas ut till barnet år 1 år och att föräldrarna därför är yngre jämfört med föräldrar som tar ut vanlig föräldrapenning.

Regler 2013

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till föräldrarnas inkomst. Det finns en grundnivå på 225 kronor per dag för föräldrar som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad ersättning eller har låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldern ersättning motsvarande en lägstanivå som är 180 kronor per dag för alla.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet har båda rätt till hälften av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern.

Huvudregeln är att föräldrapenningförmåner inte får betalas ut till båda föräldrarna för samma barn och tid. Båda föräldrarna kan dock ta ut föräldrapenning samtidigt i högst 30 dagar under barnets första levnadsår. Försäkringskassan har valt att kalla det samtida uttaget av föräldrapenning för dubbeldagar.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Föräldrapenning kan som regel tas ut tills barnet har fyllt åtta år eller avslutat första skolåret. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp. År 2013 motsvarade det en maximal ersättning på 946 kronor per dag.

Jämställdhetsbonus

Jämställdhetsbonusen ska öka incitamenten för föräldrar att dela lika på föräldraledigheten och delta i arbetslivet.

	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	2 955	966	17,0	18,0
25-29	14 982	8 663	14,8	15,2
30-34	34 054	27 476	14,6	14,7
35-39	29 587	31 890	13,0	13,5
40-44	11 018	17 199	11,6	12,4
45-49	1 575	5 623	9,6	12,0
50-	118	1 886	11,3	13,1
Samtliga	94 289	93 703	13,8	13,8

Jämställdhetsbonus år 2013.

Totalt betalades det ut knappt 280 miljoner kronor i jämställdhetsbonus för knappt 102 000 barn. Flest mottagare finns i åldrarna 30-39 år, vilket även är den ålder då flest tar ut föräldrapenning. Mottagare i de yngre åldrarna har fått fler dagar i

genomsnitt än de äldre, vilket delvis förklaras av att de flesta dagar med föräldrapenning och därför också jämställdhetsbonus betalas ut när barnet är under 3 år och att äldre föräldrar ofta har äldre barn. Totalt mottog omkring 188 000 föräldrar jämställdhetsbonus under 2013.

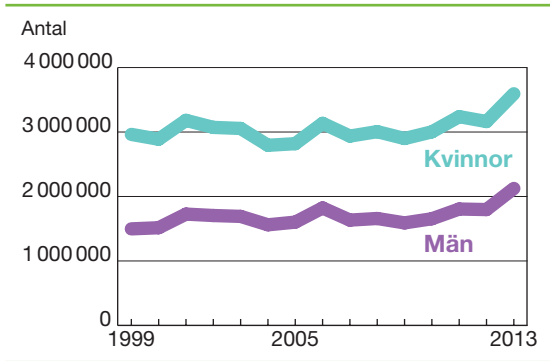
För att få jämställdhetsbonus krävs att man har gemensam vårdnad om barnet när man tar ut föräldrapenning. Jämställdhetsbonus betalas ut efter att de 60 reserverade dagarna för vardera föräldern tagits ut. Det är först när den förälder som tagit ut lägst antal dagar tar ut föräldrapenning som jämställdhetsbonusen kan betalas ut. Bonusen är 50 kronor var per dag.

Maximal bonus ges då föräldrarna tar ut 135 dagar vardera med föräldrapenning på sjukpenningnivå eller grundnivå, vilket motsvarar en högsta möjliga bonus om 13 500 kronor per föräldrapar. Bonusen är inte skattepliktig. De 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern, de så kallade dubbeldagarna inom föräldrapenningen och lägstsnivådagarna är inte bonusgrundande. Bonusen gäller barn som är födda efter den 30 juni 2008.

Regler 2013

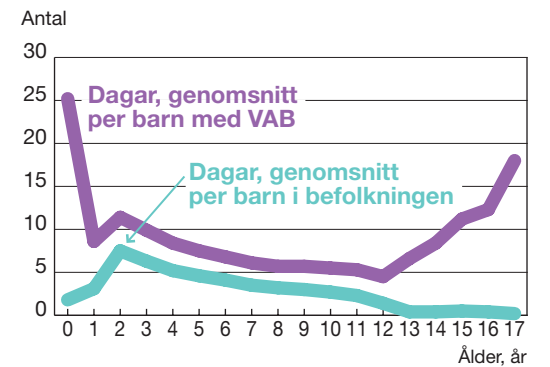
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn har varit ganska jämn under tidsperioden, med en ökning år 2013. Kvinnors och mäns andel av dagarna har inte heller förändrats. Av totalt knappt 6 miljoner ersatta dagar under 2013 tog kvinnor ut 63 procent och män 37 procent.

Förkortningen VAB står för tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Genomsnittligt antal dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2013.

Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn per barn i befolkningen (oavsett om föräldrarna använt ersättningen eller inte) är som högst vid 2 års ålder och sjunker sedan med stigande ålder.

För barn födda under 2013 (0 år i figuren) och för barn som är 12 år eller äldre är det genomsnittliga antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn i befolkningen lågt. Däremot är genomsnittligt antal dagar för de barn som ersättningen används för högt. Detta beror främst på att ersättningen används för allvarligt sjuka barn i dessa åldrar.

Barn i åldern 0–11 år för vilka tillfällig föräldrapenning för vård av barn har utbetalats år 2013.

För drygt 691 000 barn i åldern 0–11 år betalades det ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn under år 2013. Vanligast var att dagar betalades ut för barn som är 2 år, där 65 procent av alla flickor och 66 procent av alla pojkar hade en förälder som använde ersättningen. Motsvarande siffra för alla barn i åldersgruppen 0–11 år var 51 procent för flickor och 52 procent för pojkar.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	3 605	4 453	7	8
1	19 730	21 895	35	37
2	36 354	38 750	65	66
3	36 930	39 212	64	64
4	34 665	37 215	61	62
5	33 753	36 490	61	62
6	33 041	35 309	60	61
7	31 542	33 471	58	58
8	29 553	30 997	56	56
9	27 501	29 431	52	53
10	25 420	26 835	49	49
11	21 697	23 374	43	44
Samtliga	333 791	357 432	51	52

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	4 541	2 088	9,9	6,6	665	849
25-29	35 758	20 396	10,0	7,6	761	911
30-34	90 976	61 147	9,5	7,2	827	939
35-39	128 064	93 080	8,7	6,8	858	950
40-44	104 254	81 818	7,6	6,2	868	949
45-49	44 947	43 229	7,1	6,0	872	941
50-54	10 332	13 913	6,7	6,0	870	925
55-59	3 528	4 334	4,4	6,0	872	914
60-64	2 533	1 514	2,7	4,8	882	955
65-	386	244	2,7	4,9	874	836
Samtliga	425 319	321 763	8,4	6,6	843	941

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2013. Under 2013 betalades det ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn till drygt 747 000 personer, varav 57 procent var kvinnor och 43 procent var män.

Totalt betalades det ut cirka 5,0 miljarder kronor, varav 60 procent gick till kvinnor och 40 procent till män. I genomsnitt använde kvinnor drygt 8 dagar och män knappt 7 dagar under året.

**Regler
2013**

Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, besök i samhällets förebyggande hälsovård med mera kan hen ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut vid barns sjukdom eller vid besök i samhällets förebyggande barnhälsovård. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn kan i vissa situationer överlätas till en annan person, som i

stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet. Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn för obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit ger möjlighet för föräldrar att få ersättning för att vara hemma från arbetet i samband med att ett barn har avlidit.

	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	22	12	2,4	9,4	615	862
25-29	81	74	4,5	9,8	548	894
30-34	117	130	4,1	9,7	650	938
35-39	93	121	5,2	9,7	773	950
40-44	48	76	6,7	9,1	811	907
45-49	21	39	9,2	9,5	850	758
50-	10	32	9,8	8,6	923	911
Samtliga	392	484	5,1	9,5	719	911

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit år 2013. Knappt 900 föräldrar fick utbetalt dagar i samband med att ett barn har avlidit under år 2013. Av dessa var 45 procent kvinnor och 55 procent män. Totalt betalades det ut cirka 0,6 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning i samband med att

ett barn har avlidit, varav 25 procent till kvinnor och 75 procent till män. Kvinnor tog i genomsnitt ut 5,1 dagar medan män i genomsnitt tog ut 9,5. Att män tog ut fler dagar än kvinnor kan bero på att kvinnor tar ut föräldrapenning i stället i de fall ett barn avlider innan eller kort efter förlossning.

Föräldrar till ett barn som avlider kan få ersättning i 10 dagar för att avstå från förvärsarbete. Dagarna får tas ut längst till och med 30 dagar efter den dag barnet har avlidit.

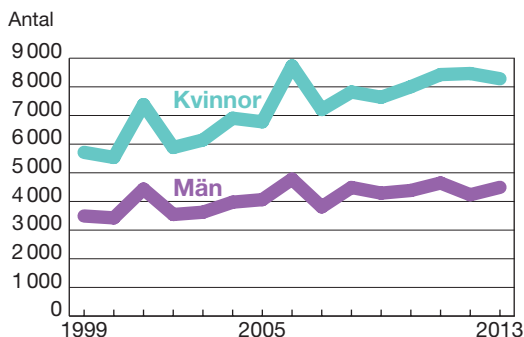
Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels

eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

**Regler
2013**

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Genom tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar kan föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) få ersättning när de deltar i föräldrautbildningar m.m.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar. Antalet utbetalade kontaktdagar har ökat under tidsperioden från drygt 9 200 år 1998 till drygt 12 700 år 2013. Kvinnor tog ut 65 procent och män 35 procent av det totala antalet dagar 2013. År 1999 var motsvarande siffra 62 procent för kvinnor och 38 för män. De två topparna 2001 och 2006 beror till stor del på felaktiga registreringar.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	70	35	2,0	3,0	758	807
30-34	325	162	2,8	2,0	824	935
35-39	808	411	2,5	2,3	877	927
40-44	1 062	629	2,4	2,2	878	959
45-49	705	436	2,5	2,2	871	964
50-54	265	225	2,8	2,5	854	951
55-	50	87	2,1	2,0	874	927
Samtliga	3 285	1 985	2,5	2,3	866	946

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar år 2013. Knappt 5 300 föräldrar använde kontaktdagar för barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade under år 2013. Av dessa var

62 procent kvinnor och 38 procent män. Totalt betalades det ut cirka 11 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar, varav 63 procent till kvinnor och 37 procent till män.

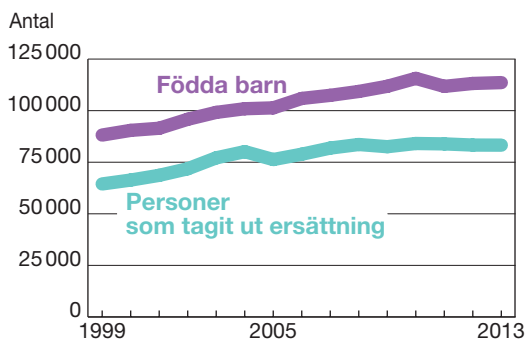
Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tio så kallade kontaktdagar per barn och år för barn upp till 16 år. Dessa dagar kan tas ut för föräldrautbildning, vid inskolning eller besök i den förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg som barnet deltar i.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2013

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption ger möjlighet för fäder, en andra förälder, eller en annan person att med ersättning vara med vid förlossningen och vårda barn i samband med ett barns födelse eller adoption.

Källa för födda barn: SCB

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Under 2000-talet har antalet födda barn ökat liksom antal personer som använt ersättningen. För cirka 73 procent av de barn som föddes 2013 har pappan, en annan förälder eller en annan person använt tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	29	3 078	7,9	9,6	841	868
25-29	121	15 586	8,5	9,6	838	924
30-34	206	28 184	8,5	9,6	921	954
35-39	211	21 699	8,4	9,5	942	960
40-44	199	9 501	8,1	9,4	919	951
45-49	142	2 908	7,7	9,3	872	944
50-54	106	816	7,0	9,2	917	920
55-59	99	225	7,5	9,3	885	901
60-	88	80	7,6	8,8	916	933
Samtliga	1 201	82 077	8,0	9,5	905	945

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption år 2013. Under 2013 betalades det ut cirka 759 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller

adoption. Drygt 1 procent av beloppet betalades ut till kvinnor. Totalt betalades det ut ersättning till drygt 83 000 personer varav knappt 1,5 procent var kvinnor och drygt 98,5 procent var män.

I samband med ett barns födelse har fadern eller barnets andra förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under 10 dagar per barn när hen avstår från förvärvsarbete. Dessa dagar kan under vissa förhållanden användas av annan person än fadern eller barnets andra förälder. Vid adoption har föräldrarna rätt till fem dagar var. Dagarna får tas ut längst till och med den sextionde dagen

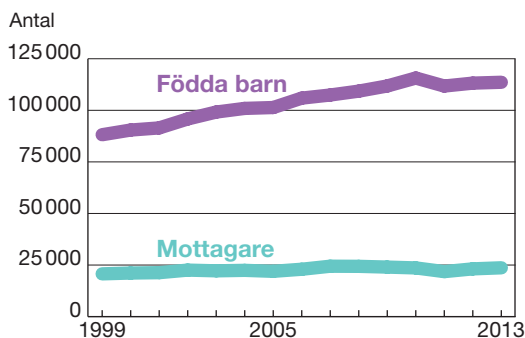
efter den dag barnet har kommit hem eller den dag adoptivföräldern har fått barnet i sin vård.

Ersättningsnivån är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2013

Graviditetspenning

Genom graviditetspenning kan gravida kvinnor som inte kan fortsätta att förvärvsarbeta få möjlighet till ledighet och vila.

Graviditetspenning. Under senare delen av graviditeten har många kvinnor i någon omfattning ersättning från socialförsäkringen i form av graviditetspenning, sjukpenning eller föräldrapenning. Sedan början av 2000-talet har antalet födda barn ökat, dock har antalet mottagare av graviditetspenning inte ökat i samma utsträckning. En förklaring till det kan vara att regelverket inte har följt med utvecklingen av arbetsmarknaden som bland annat medfört förändrade arbetsförhållanden. Under 2013 var andelen gravida som mottog graviditetspenning ungefär 20 procent.

Ålder	Antal mottagare	Antal dagar i medeltal	Medelbelopp, kronor per dag
-19	8	47	289
20-24	2 822	39	478
25-29	9 009	39	549
30-34	7 665	40	578
35-39	3 391	40	583
40-44	727	39	574
45-	40	40	551
Samtliga	23 662	40	556

Graviditetspenning år 2013. Under år 2013 betalades det ut cirka 517 miljoner kronor i graviditetspenning till knappt 23 700 kvinnor.

Flest antal mottagare var i åldern 25-34 år, vilket även är åldersgrupper där det är vanligast att kvinnor föder barn.

En gravid kvinna med ett fysiskt ansträngande arbete kan få graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett annat arbete som passar henne bättre under slutet av graviditeten. Graviditetspenning kan betalas ut under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt arbetsmiljölagen förbud mot ett visst arbete under graviditeten har en anställd kvinna rätt till graviditetspenning för varje

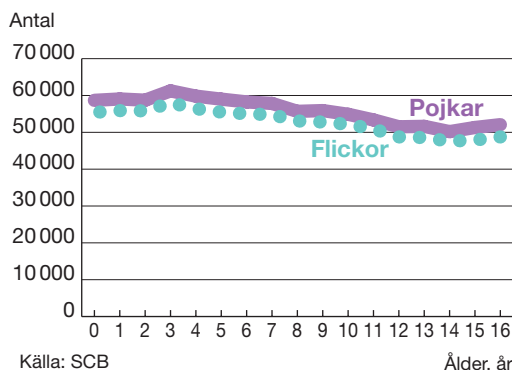
dag som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten, dock betalas graviditetspenning aldrig ut för de tio sista dagarna innan beräknad förlossning).

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och maximal ersättning baseras på 7,5 prisbasbelopp. Den högsta möjliga graviditetspenningen var 792 kronor per dag under 2013.

Regler 2013

Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn.

Antal barn efter ålder år 2013. I slutet av 2013 fanns det cirka 897 000 flickor och 949 000 pojkar i åldrarna 0–16 år. Sedan början på 2000-talet har antalet födda barn ökat vilket förklarar att det finns fler barn i de yngre åldrarna. År 2011 minskade dock antalet födda barn igen.

Ålder	Antal mottagare		Andel mottagare med flerbarnstillägg ¹ , procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	2 853	2 205	3,4	0,1
20-24	28 959	1 459	22,4	6,0
25-29	96 913	4 269	43,0	25,3
30-34	176 029	11 573	61,1	35,8
35-39	225 860	18 449	72,9	43,5
40-44	225 665	19 601	62,4	44,1
45-49	147 468	14 510	39,0	36,6
50-54	49 395	6 672	21,3	30,9
55-	10 100	4 280	9,9	23,5
Samtliga	963 242	83 018	55,0	36,5

¹ I denna tabell inkluderas enbart föräldrar som får flerbarnstillägg för barn med allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag. Flerbarnstillägg för barn med studiehjälp inkluderas inte. Andelen mottagare med flerbarnstillägg är därför lågt skattad.

Barnbidrag år 2013. Drygt 1 046 000 föräldrar mottog allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg och/eller förlängt barnbidrag under år 2013, varav 92 procent var kvinnor och

8 procent var män. Andelen av mottagarna som fick flerbarnstillägg var 55 procent för kvinnor och 37 procent för män. År 2013 betalades det ut 24,7 miljarder kronor i barnbidrag.

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg.

Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i landet till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan föräldern få så kallat förlängt barnbidrag så länge barnet går i grundskolan eller motsvarande. Föräldrar till nyfödda barn som har gemensam vårdnad kan välja till vem av dem som barnbidraget ska betalas ut. Om inget val görs betalas pengarna ut till mamman. För särlevande föräldrar

med barn som bor växelvist hos dem kan barnbidraget delas så att hälften utbetalas till vardera föräldern om båda är överens om det.

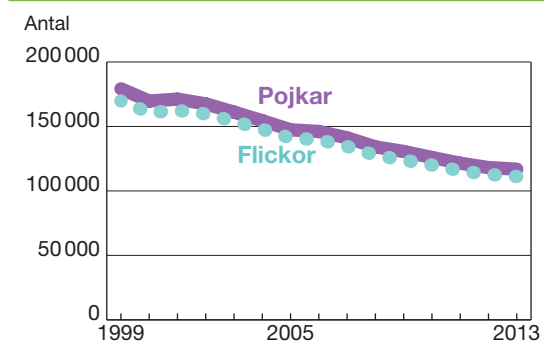
En förälder som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. År 2013 var barnbidraget 1 050 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2013 var 150 kronor per månad för andra barnet, 454 kronor för tredje barnet, 1 010 kronor för det fjärde barnet och 1 250 för varje ytterligare barn.

Regler 2013

	Månadsbelopp år 2013, kronor			Årsbelopp år 2013, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 050	–	1 050	12 600
2 barn	2 100	150	2 250	27 000
3 barn	3 150	604	3 754	45 048
4 barn	4 200	1 614	5 814	69 768
5 barn	5 250	2 864	8 114	97 368
För varje ytterligare barn	1 050	1 250	2 300	27 600

Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte bidrar till barnets försörjning.

Barn med underhållsstöd. Under 2000-talet har antalet barn med underhållsstöd minskat. Detta kan bland annat förklaras av de låga födelsetalen i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet samt att det blivit vanligare att barn bor växelvis hos sina föräldrar och att underhållet därmed regleras direkt. En bidragande orsak till minskningen kan även vara att Försäkringskassan arbetat aktivt med att separerade föräldrar ska reglera underhållet på egen hand.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0–2	7 042	7 467	4,2	4,2
3–5	12 877	13 657	7,6	7,6
6–8	16 106	17 010	9,9	9,9
9–11	18 889	20 194	12,1	12,3
12–14	21 950	22 830	15,1	14,9
15–17	25 460	26 401	17,2	16,7
18–19	8 884	9 312	7,7	7,6
Samtliga	111 208	116 871	10,5	10,4

Barn för vilka föräldrar får underhållsstöd i december år 2013. Totalt fick föräldrar till drygt 10 procent av alla flickor och pojkar i åldrarna 0–19 år underhållsstöd. Andelen var som högst för barn i åldrarna 15–17 år, där knappt 17 procent av alla barn hade en förälder som fick underhållsstöd från Försäkringskassan.

Ålder	Antal mottagare	
	Kvinnor	Män
–24	14 303	8 760
25–29	13 400	866
30–34	20 516	1 837
35–39	26 609	3 258
40–44	26 576	4 184
45–49	19 845	3 852
50–54	8 644	2 227
55–59	2 230	963
60–	356	648
Samtliga	132 479	26 595

Underhållsstöd i december år 2013. Under år 2013 betalades det ut drygt 3,6 miljarder kronor i underhållsstöd, varav cirka 85 procent till kvinnor och 15 procent till män. En stor del av det belopp som betalas ut av Försäkringskassan betalas tillbaka av bidragsskyldiga föräldrar. Av mottagarna var 83 procent kvinnor och 17 procent män. Förlängt underhållsstöd betalas ofta ut direkt till barnet vilket gör att en stor andel av mottagarna i åldern –24 år består av barn med förlängt underhållsstöd. Om man bortser från denna grupp var 87 procent av mottagarna kvinnor och 13 procent män.

Ålder	Antal bidragsskyldiga		Antal med skuld		Medelskuld ¹ , kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	292	2 720	14	290	5 855	5 096
25-29	1 112	7 164	199	1 788	6 489	6 956
30-34	2 261	12 559	481	3 889	6 267	9 317
35-39	3 692	18 773	1 022	6 013	7 006	12 177
40-44	4 292	23 430	1 394	8 097	7 271	13 813
45-49	3 332	23 677	1 251	8 807	8 175	14 049
50-54	1 527	15 476	525	6 076	7 181	13 492
55-59	390	7 905	158	3 111	12 077	13 569
60-	69	5 248	25	2 124	13 979	11 707
Samtliga	16 967	116 952	5 069	40 195	7 484	12 638

¹ Medelskulden är beräknad på den andel av de bidragsskyldiga som har en skuld till Försäkringskassan. Detta innebär att den skuld som har övergått till Kronofogdemyndigheten för indrivning inte inkluderas i tabellen.

Bidragsskyldiga föräldrar i december år 2013. Av de knappt 134 000 bidragsskyldiga föräldrarna i december 2013 var 13 procent

kvinnor och 87 procent män. Bland kvinnorna hade 30 procent en skuld till Försäkringskassan och bland männen 34 procent.

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn tills det fyller 18 år, eller längre om barnet fortfarande går i skolan. När barnet bor stadigvarande hos en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget bestäms då efter barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga.

Ett barn kan få underhållsstöd från Försäkringskassan om:

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än 1 273 kronor i månaden
- faderskapet för barnet inte är fastställt
- en förälder ensam har adopterat ett barn från utlandet.

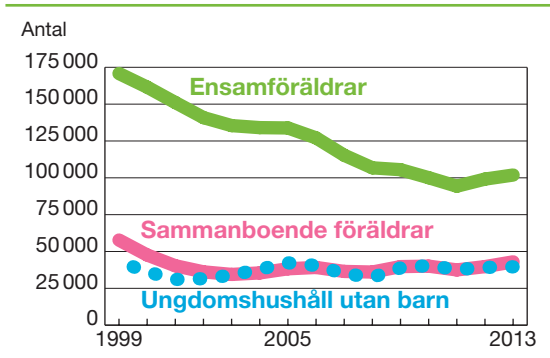
Underhållsstödet är högst 1 273 kronor per månad och barn. Förlängt underhållsstöd kan betalas ut så länge barnet studerar och har rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag eller underhållsstöd vid växelvis boende. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragsskyldige föräldern betala tillbaka hela eller delar av stödet till Försäkringskassan. Beloppet som ska betalas tillbaka beräknas på inkomster i det senaste beslutet om slutlig skatt och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragsskyldige ska försörja.

Regler 2013

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder.

Antal hushåll med bostadsbidrag i december.

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat sedan slutet av 1990-talet. Minskningen beror delvis på de regeländringar som gjorts under tidsperioden, och delvis på att inkomsterna höjts samtidigt som inkomstgränserna för bidraget har varit oförändrade. Efter 2011 har antalet hushåll med bostadsbidrag dock ökat igen. Totalt betalades bostadsbidrag ut till drygt 184 000 hushåll i december 2013. Drygt en femtedel av de som fick bidraget tillhörde ett ungdomshushåll utan barn.

Ålder	Antal hushåll efter typ			Medelbelopp per hushåll, kronor i december		
	Ensamstående Kvinnor	Ensamstående Män	Sammanboende	Ensamstående Kvinnor	Ensamstående Män	Sammanboende
-24	18 947	15 100	4 615	1 360	914	1 766
25-29	14 746	6 683	6 905	2 222	1 028	2 093
30-34	13 818	1 687	7 737	2 655	1 928	2 365
35-39	16 375	2 330	7 733	2 559	1 915	2 481
40-44	17 091	2 756	6 921	2 331	1 923	2 581
45-49	13 629	2 936	5 117	2 196	1 870	2 550
50-54	6 761	2 228	3 208	2 165	1 910	2 504
55-59	2 059	1 221	1 578	2 226	1 944	2 492
60-	388	917	966	2 356	2 020	2 472
Samtliga	103 814	35 858	44 778	2 187	1 329	2 353

Bostadsbidrag december år 2013.

Bostadsbidrag går främst till ensamstående föräldrar och då oftast till kvinnor. Under år 2013 utbetalades totalt cirka 4,5 miljarder kronor i bostadsbidrag. Totalt knappt 60 procent av beloppet gick till hushåll

med en kvinna som ensam försörjare, knappt 13 procent av beloppet till hushåll med en man som ensam försörjare och knappt 28 procent av beloppet till hushåll med sammanboende.

Regler
2013

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte är 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek. Bidraget kan betalas ut för längst tolv månader i taget.

De som söker bostadsbidrag ska bland annat uppskatta hur mycket de kommer att tjäna under det kalenderår som ansökan görs. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då taxeringsbeslut för

bidragsåret meddelats fastställs slutligt bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2013 meddelas under år 2015.

För gifta och samboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 58 500 kronor för vardera maken.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget om årsinkomsten överstiger 117 000 kronor.

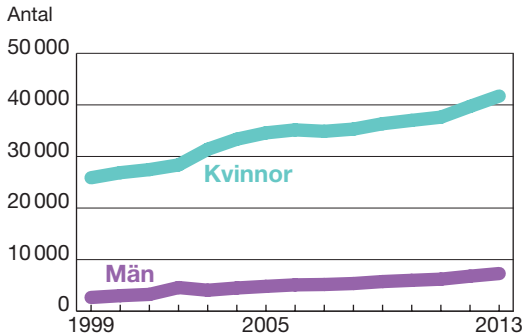
För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för makar tillsammans.

	Max. bostadsbidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidraget reduceras, kronor per år	
			Ensamstående	Gifta/sambor
<i>Barnfamiljer</i>				
Antal hemmavarande barn				
1	3 400	80	117 000	58 500/sökande
2	4 200	100	117 000	58 500/sökande
3	5 200	120	117 000	58 500/sökande
4	5 200	140	117 000	58 500/sökande
5 eller fler	5 200	160	117 000	58 500/sökande
<i>Hushåll utan barn</i>				
18–28 år	1 200	60	41 000	58 000

Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning

Vårdbidrag

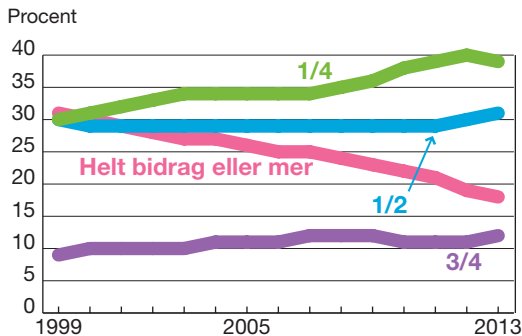
Vårdbidrag är ett ekonomiskt stöd till föräldrar med barn som har en sjukdom eller funktionsnedsättning för att kunna ge den tillsyn, vård och stöd som krävs för att barnet ska kunna utvecklas på bästa sätt.

Vårdbidragsmottagare i december

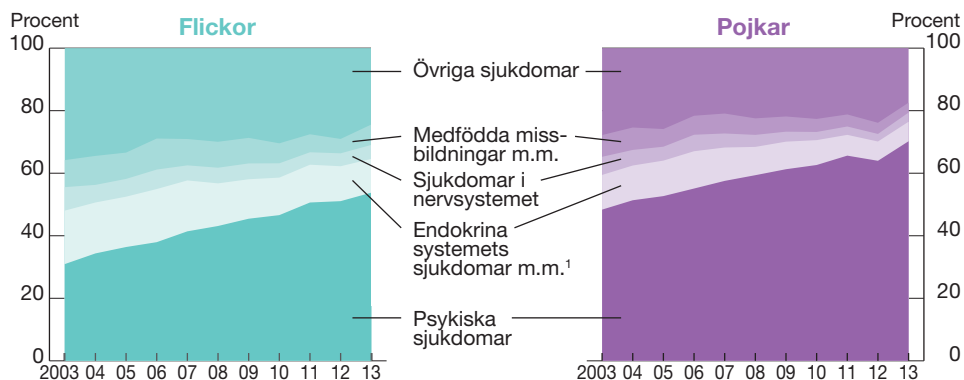
Antalet föräldrar med vårdbidrag har ökat med mer än 70 procent sedan år 1999. Det är främst barn med psykiska diagnoser som svarar för ökningen. År 2003 höjdes åldern för vilken vårdbidrag kan beviljas från 16 år till 19 år, vilket också förklarar ökningen av antalet vårdbidragsmottagare från detta år. Av bidragsmottagarna har andelen män stigit från drygt 9 procent år 1999 till knappt 15 procent år 2013. På motsvarande sätt har andelen kvinnor sjunkit från knappt 91 procent år 1999 till drygt 85 procent år 2013.

Av mottagarna av vårdbidrag i december 2013 fick knappt 9 300 eller 20 procent merkostnadsersättning. Av dessa fick knappt 800 enbart merkostnadsersättning, vilket motsvarar 2 procent av alla mottagare.

Andel vårdbidrag efter omfattning i december

Den lägsta nivån (en fjärdedel) är i dag den vanligast förekommande och omfattade år 2013 totalt 39 procent av alla vårdbidrag. Andelen vårdbidrag med hel omfattning eller mer har minskat under perioden, från att år 1999 motsvara 31 procent av alla vårdbidrag till att år 2013 motsvara 18 procent av alla vårdbidrag.

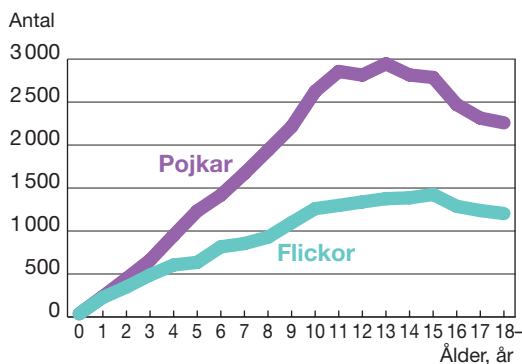
¹ Till exempel diabetes och ämnesomsättningssjukdomar.

Nybeviljade vårdbidrag efter diagnosgrupp. Andelen psykiska diagnoser, som ligger till grund för nybeviljade vårdbidrag, har ökat under 2000-talet. År 2003 motsvarade

de 31 respektive 48 procent av alla nybeviljade vårdbidrag för flickor och pojkar. Motsvarande siffror år 2013 var 54 respektive 70 procent.

Barn med vårdbidrag efter barnets ålder i december år 2013.

Av barnen med vårdbidrag i december 2013 var 34 procent flickor och 66 procent pojkar. Det är fler pojkar än flickor i alla åldrar.

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får vårdbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	614	722	14	13
3-5	1 728	2 844	20	18
6-8	2 598	5 027	21	20
9-11	3 655	7 694	24	21
12-15	5 525	11 360	23	21
16-	3 728	7 043	20	19
Samtliga	17 848	34 690	22	20

Barn med vårdbidrag i december år 2013. Omkring en fjärdedel av barnen fanns i familjer som hade vårdbidrag för flera barn. Totalt 21 procent av alla barn med vårdbidrag

var i åldern 16-19 år, den åldersgrupp som tillkom genom de nya reglerna år 2003. Av alla barn med vårdbidrag var 34 procent flickor och 66 procent pojkar.

	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	172	7	5 578	4 966
25-29	1 445	91	4 941	4 538
30-34	4 692	494	4 835	4 283
35-39	9 664	1 315	4 783	4 070
40-44	12 128	2 016	4 639	4 047
45-49	8 937	1 822	4 609	4 008
50-54	3 671	967	4 715	3 971
55-	1 004	586	4 887	4 292
Samtliga	41 713	7 298	4 715	4 074

Vårdbidrag i december år 2013. Totalt betalades det ut 3,1 miljarder kronor i vårdbidrag under 2013, varav 87 procent till kvinnor och 13 procent till män. Av mottagarna var 85 procent kvinnor och 15 procent

män. Flest antal mottagare var personer i åldersgruppen 40-44 år. Drygt 2 700 av vårdbidragsmottagarna i december 2013 hade delat vårdbidrag.

En förälder kan få vårdbidrag för sitt barn om barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård under minst sex månader. Det gäller längst till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år. Den särskilda tillsynen eller vården ska vara orsakad av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Föräldern kan också få vårdbidrag om barnets sjukdom eller funktionsnedsättning förorsakar ökade utgifter (merkostnader).

Om föräldern vårdar flera barn med funktionsnedsättning i den aktuella åldern grundas rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på de ökade utgifternas omfattning.

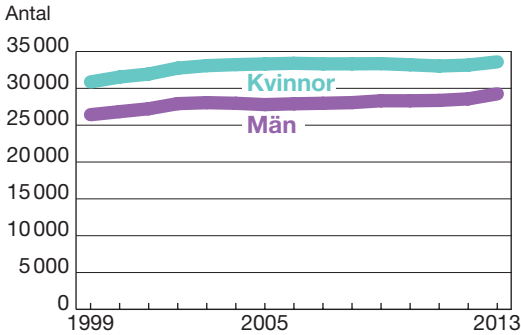
Vårdbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ett helt vårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2013 innebar 9 271 kronor per månad. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. Vårdbidrag för merkostnader är dock skattefritt och inte heller pensionsgrundande.

Under vissa förutsättningar kan merkostnadsersättning betalas ut utöver det normala beloppet för hel förmån. Vårdbidrag kan även beviljas om det enbart finns behov av ersättning för merkostnader. I ett sådant fall är vårdbidraget 36 eller 62,5 procent av prisbasbeloppet per år beroende på merkostnadens storlek.

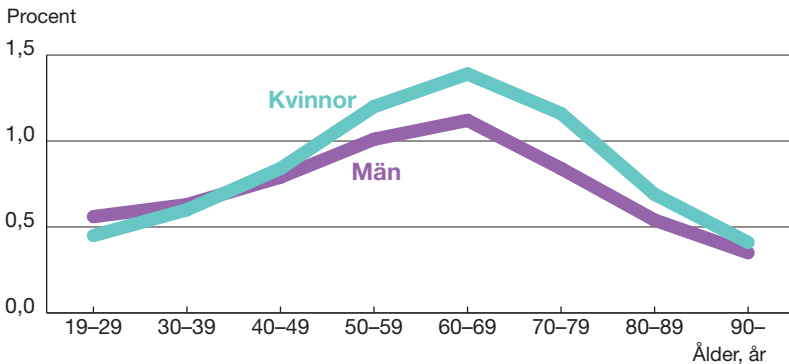
Regler 2013

Handikappersättning

Handikappersättning ger ekonomisk trygghet till personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp av annan person eller har merutgifter på grund av sin funktionsnedsättning.

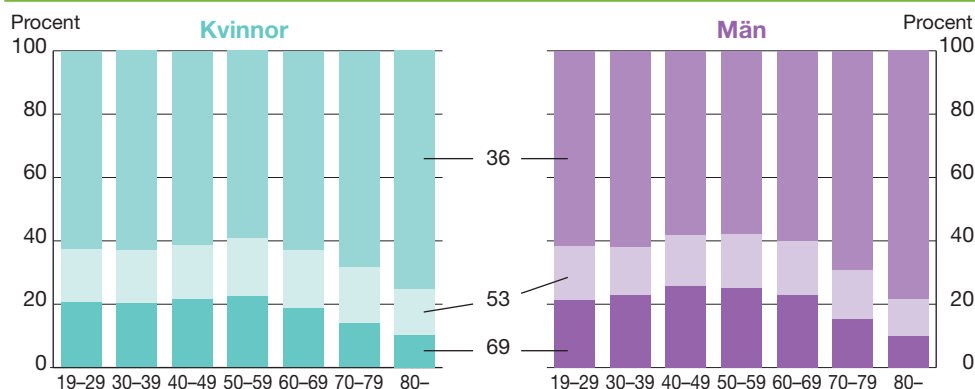
Personer med handikappersättning i december. Antal personer med handikappersättning ökade till början av 2000-talet men har därefter planat ut. År 2003 ändrades den nedre åldersgränsen för vilken handikappersättning kunde beviljas från 16 år till 19 år. Det har under hela tidsperioden varit fler kvinnor än män som har haft handikappersättning och år 2013 var 53 procent kvinnor och 47 procent män.

Andel av befolkningen med handikappersättning i december 2013.

I hela befolkningen 19 år eller äldre hade knappt 1 procent handikappersättning i december 2013. Generellt sett är handikappersättning vanligare bland kvinnor än bland män, med undantag för de yngre åldersgrupperna. Att det är fler män

än kvinnor i de yngre åldrarna beror på att det är fler unga män än kvinnor som beviljas handikappersättning för psykiska diagnoser och medfödda funktionsnedsättningar. Andelen personer med handikappersättning i befolkningen är störst i åldersgruppen 60-69 år.

Handikappersättning efter ersättningsnivå och ålder i december 2013. Totalt 63 procent av kvinnorna och 61 procent av männen med

handikappersättning hade den lägsta nivån av ersättningen (36 procent av prisbasbeloppet). Den lägsta nivån är även vanligare i äldre åldersklasser.

Handikappersättning i december 2013. Av mottagarna av handikappersättning var 53 procent kvinnor och 47 procent män. Totalt betalades det ut omkring 1,3 miljarder kronor i handikappersättning år 2013, varav 53 procent till kvinnor och 47 procent till män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19-29	3 004	3 920	1 693	1 703
30-39	3 467	3 677	1 690	1 711
40-49	5 415	5 199	1 707	1 752
50-59	6 913	5 904	1 726	1 748
60-69	8 162	6 510	1 680	1 721
70-79	4 690	3 084	1 617	1 618
80-89	1 675	865	1 564	1 534
90-	266	95	1 459	1 497
Samtliga	33 592	29 254	1 680	1 711

En person som för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt så att hen behöver tidskrävande hjälp av någon annan för att klara sig hemma eller på arbetet kan få handikappersättning. Handikappersättning beviljas också om en person i övrigt har betydande merkostnader på grund av nedsatt funktionsförmåga. Handikappersättning kan beviljas från och med juli månad det år då en person fyller 19

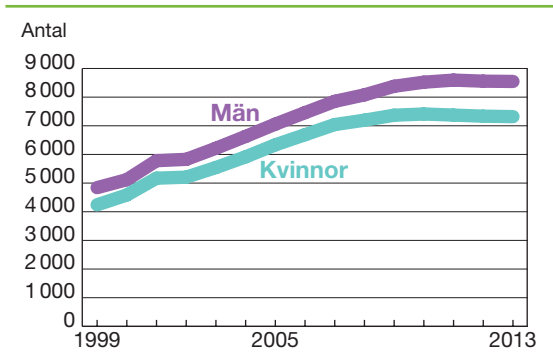
år och som innan hen fyllt 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Ersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet per år, beroende på hjälpbehov och merkostnadernas storlek. År 2013 motsvarade de tre nivåerna 1 335, 1 965 respektive 2 559 kronor per månad. Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

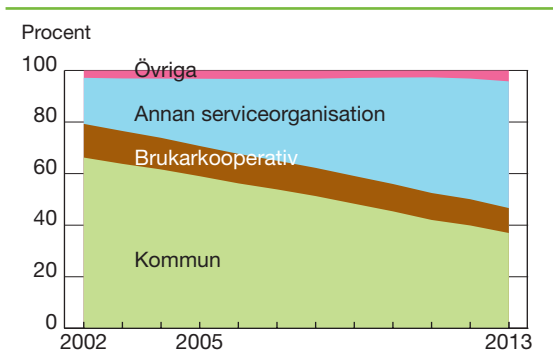
Regler 2013

Assistansersättning

Genom assistansersättning kan personer med omfattande funktionsnedsättningar få hjälp att klara sin vardag.

Personer med assistansersättning i december. Antalet personer med assistansersättning har ökat stadigt till år 2009 då det började plana ut. Från och med år 2001 ändrades reglerna så att personer som är 65 år får behålla den personliga assistans som de beviljats innan de fyllde 65 år, vilket bland annat kan förklara det ökade antalet därefter. Det har under hela tidsperioden varit fler män än kvinnor som får assistansersättning, och år 2013 var 46 procent kvinnor och 54 procent män.

Personer med assistansersättning efter typ av anordnare i december. Andelen som anordnar assistans med hjälp av kommunen har stadigt minskat under tidsperioden till förmån för främst andra serviceorganisationer, där privata assistansanordnare ingår. I december år 2013 var det 37 procent som anordnade assistans med hjälp av kommunen och 49 procent som anordnade assistans med hjälp av andra serviceorganisationer.

I gruppen övriga ingår personer som väljer att vara egen arbetsgivare för sina assistenter eller som har assistans genom flera anordnare.

Assistansersättning i december

2013. Av totalt 99 miljoner beviljade timmar assistansersättning år 2013 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Männen fick i genomsnitt fler beviljade timmar än kvinnorna i de flesta åldersklasser. Utgifterna för assistansersättning år 2013 var 27,1 miljarder kronor (inkluderar kommunernas utgifter).

Ålder	Antal mottagare		Antal timmar per vecka i medeltal, december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–14	916	1 279	100	99
15–19	495	750	110	114
20–24	588	833	131	135
25–29	464	677	137	146
30–34	401	511	135	140
35–39	427	491	138	136
40–44	405	490	126	134
45–49	476	525	129	132
50–54	499	520	124	130
55–59	594	535	123	128
60–64	662	699	121	123
65–	1 392	1 237	106	105
Samtliga	7 319	8 547	120	123

Assistansersättning efter personkrets i december 2013.

Antal personer med beviljad assistansersättning är störst i personkrets 3, vilken motsvarade 55 procent av alla kvinnor och 47 procent av alla män som beviljats assistansersättning. Flest antal timmar per vecka beviljas till personer i personkrets 2, vilket beror på att denna grupp möter funktionshinder som i genomsnitt förorsakar mer omfattande behov

Personkrets	Antal personer		Antal timmar per vecka i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1	2 767	3 746	123	125
2	335	491	144	145
3	3 995	4 057	116	119
Samtliga	7 319	8 547	120	123

Observera att uppgift om personkrets saknas för vissa personer, varför uppgifterna inte summeras till samtliga. För förklaring av de olika personkretsarna se regelruta.

av stöd och service än personer i de andra personkretsarna.

Assistansersättning kan ges till personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd (personkrets 1), personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2) eller personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande (personkrets 3). Hjälp med grundläggande behov måste uppgå till mer än i genomsnitt 20 timmar i veckan för att få ersättning från Försäkringskassan. Om behovet är mindre är det kommunen

som ska tillgodose behovet av hjälp. Personer som bor i gruppboende eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

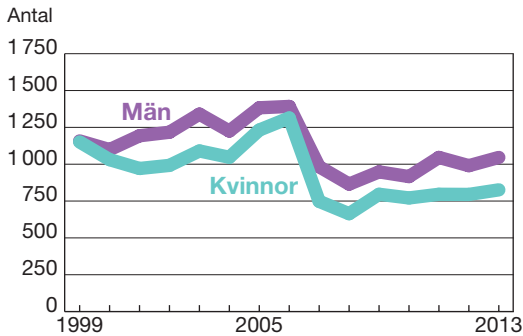
Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans genom kommunen, brukar-kooperativ alternativt privat företag eller för att själv avlöna de personliga assistenter som anlitas till hjälp i den dagliga livsföringen.

Assistansersättning betalas med ett belopp per timme, vilket år 2013 motsvarade 275 kronor. Möjlighet finns dock för personer med särskilda skäl att ansöka om ett högre belopp. Det högsta beloppet 2013 var 308 kronor.

Regler 2013

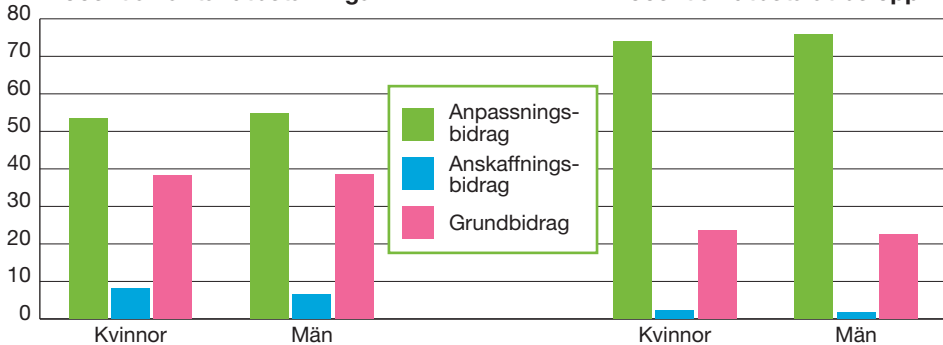
Bilstöd

Bilstöd ska underlätta för personer med funktionsnedsättning som har stora och bestående svårigheter att förflytta sig.

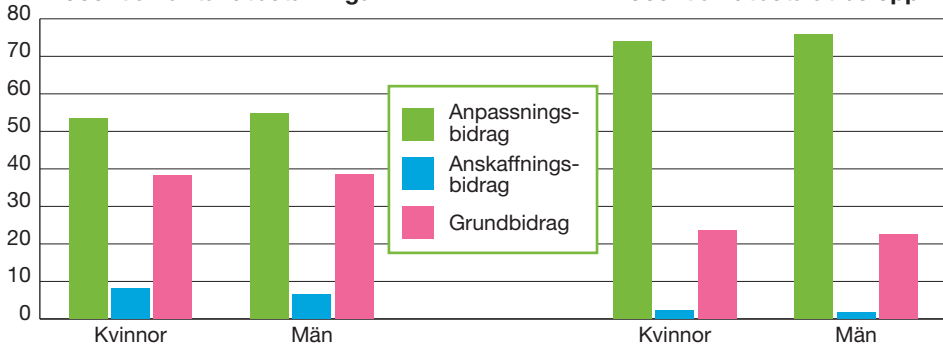

Antal beviljade bilstöd. Bilstödet infördes 1988. Eftersom det fram till och med år 2006 enbart var möjligt att få ett nytt bilstöd vart sjunde år förekommer det toppar med en viss regelbundenhet under tidsperioden. Sedan år 2007 kan ett nytt bilstöd beviljas vart nionde år. Det är något färre kvinnor än män som får bilstöd.

Procent av antal utbetalningar

Procent av utbetalat belopp

Bilstöd efter typ av bidrag år 2013. Den vanligaste typen av bilstöd år 2013 var anpassningsbidrag, vilket motsvarade 54 procent av alla bilstöd

som betalades ut för kvinnor och män. Av det utbetalda beloppet år 2013 betalades 75 procent ut i form av anpassningsbidrag.

Bilstöd år 2013. Av mottagarna av bilstöd var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Totalt betalades det ut cirka 368 miljoner kronor i bilstöd år 2013, varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-15	258	288	114 986	111 195
16-19	55	90	120 564	123 107
20-24	60	88	208 787	139 166
25-29	44	63	138 041	116 825
30-34	63	67	124 532	198 045
35-39	74	94	131 065	182 942
40-44	112	121	123 116	172 023
45-49	140	182	135 764	145 188
50-54	140	146	132 758	106 179
55-59	106	134	133 333	149 490
60-64	107	114	176 916	164 018
65-	56	61	117 586	114 457
Samtliga	1 215	1 448	134 546	139 246

Personer som har en funktionsnedsättning som ger stora svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer kan få bilstöd. Funktionsnedsättningen ska finnas kvar i åtminstone nio år. Även föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet.

Bilstöd består av flera bidrag. Det finns två bidrag för att köpa bil –

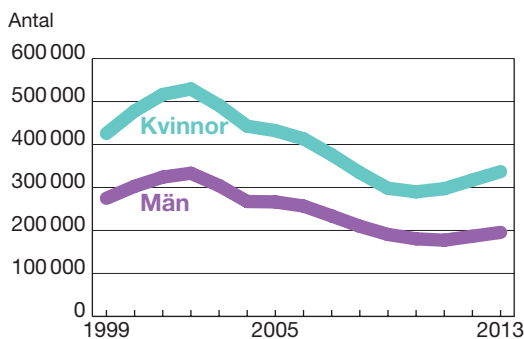
grundbidrag och anskaffningsbidrag. Grundbidrag kan ges för inköp av bil och kan beviljas vart nionde år. Beroende på inkomsten kan även anskaffningsbidrag vara aktuellt. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motorfordon som motorecykel eller moped.

Regler 2013

Ekonomisk trygghet vid sjukdom

Sjukpenning

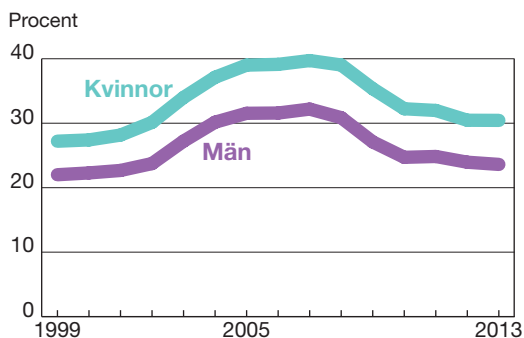
Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.

Antal mottagare av sjukpenning.

Från år 1999 till år 2002 ökade antalet mottagare av sjukpenning, med bland annat en starkt ökande långtidssjukfrånvaro. Därefter minskade antalet mottagare av sjukpenning fram till år 2010 då det åter började öka.

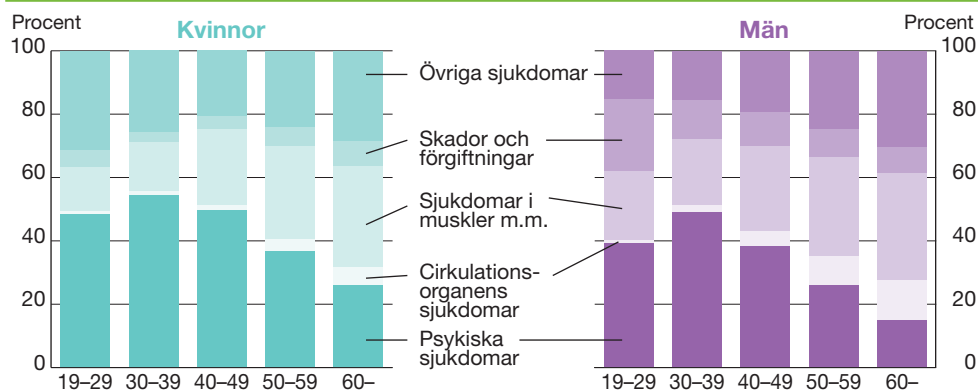
Totalt fick omkring 530 000 personer sjukpenning någon gång under år 2013, varav 63 procent var kvinnor och 37 procent var män. Detta motsvarar 9 procent av alla registrerade försäkrade i åldrarna mellan 16 och 64 år.

Andel ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning.

I början av 2000-talet ökade andelen utbetalda dagar med partiell omfattning. Detta kan bland annat förklaras av att regeringen i början av 2000-talet tydliggjorde att Försäkringskassan skulle använda partiell sjukskrivning i större utsträckning. Efter 2007 har andelen dock minskat igen.

Omkring 30 respektive 24 procent av de utbetalda dagarna med sjukpenning för kvinnor och män betalades ut med partiell omfattning år 2013, och det är framförallt vanligt bland personer med en psykisk diagnos.

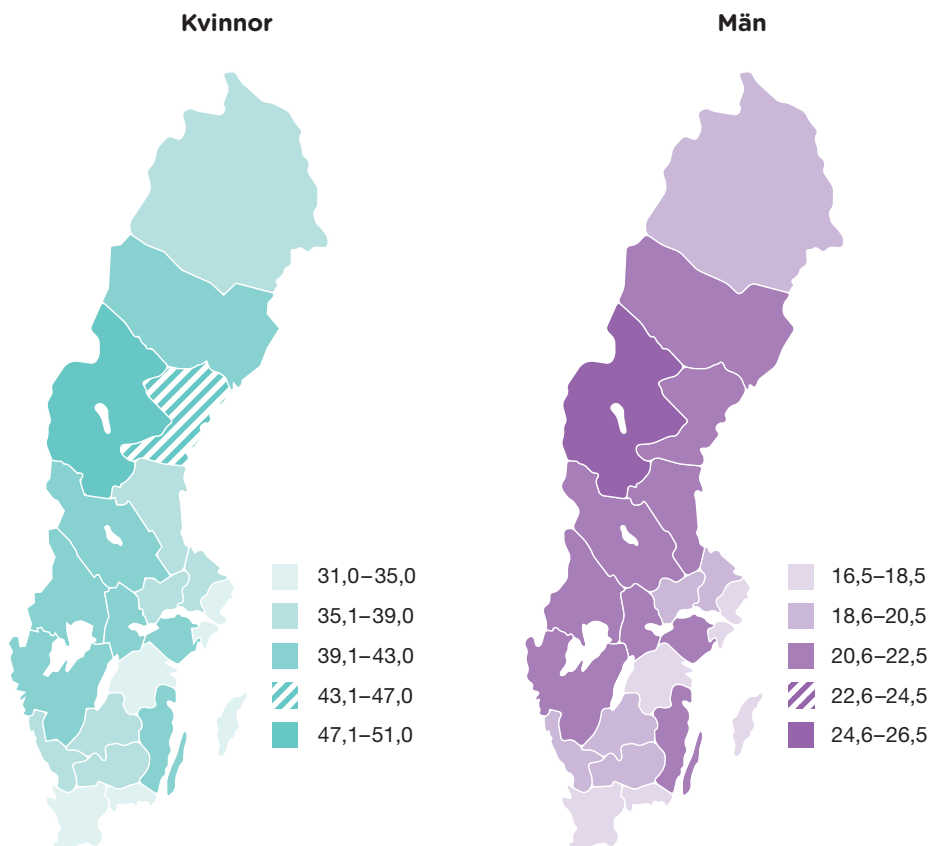
Pågående fall med sjukpenning efter ålder och diagnosgrupp i december 2013. För både kvinnor och män med sjukpenning i december 2013 var psykiska sjukdomar och sjukdomar i muskler m.m. bland de vanligaste diagnosgrupperna.

Psykiska sjukdomar motsvarade 44 procent av alla fall för kvinnor och 32 procent av alla fall för män i december 2013. Motsvarande siffra för sjukdomar i muskler m.m. var 24 respektive 28 procent för kvinnor och män.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	14 070	10 531	59	57	416	499
25-29	28 019	13 269	62	67	496	545
30-34	36 808	15 554	70	77	514	536
35-39	39 283	17 814	81	80	525	560
40-44	40 994	21 007	91	83	527	569
45-49	46 110	25 675	92	87	523	572
50-54	43 431	26 747	92	90	519	563
55-59	43 491	29 325	89	92	519	563
60-	44 721	35 601	90	96	513	561
Samtliga	336 927	195 523	84	85	515	559

Sjukpenning år 2013. Av de 24,1 miljarder kronor som betalades ut i sjukpenning år 2013 (exklusive samverkansmedel) gick 61 procent till kvinnor och 39 procent till män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 8 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnader i kvinnor och mäns arbetsinkomster. Det genomsnittliga

antalet sjukpenningdagar ökar i regel med stigande ålder både för kvinnor och för män. En anledning till detta är ökad risk för sjukdom och längre tid för återhämtning med stigande ålder. Personer som har varit yrkesverksamma under en längre tid har också utsatts för en större sammanlagd belastning.

Pågående sjukfall per län i december år 2013. I riket hade kvinnor och män i åldrarna 16–64 år totalt 37 respektive 19 pågående sjukfall per 1 000 registrerade försäkrade. Ett sjukfall definieras som en sammanhängande period där ersättning betalats ut med sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning.

Jämtlands län har flest pågående sjukfall per 1 000 registrerade

försäkrade kvinnor och män. Bland kvinnor motsvarar det nästan 51 pågående sjukfall per 1 000 registrerade försäkrade. En del av de regionala variationerna kan bland annat bero på att medelåldern är högre i länen i norra Sverige jämfört med övriga län. Skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor mellan länen kan också spela in.

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Sjukpenning kan även betalas ut vid medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstiden.

Under de första 14 dagarna i en sjukperiod får en anställd sjuklön av sin arbetsgivare, dock inte för den allra första dagen som är en karensdag. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter sjuklöneperioden kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. För arbetslösa betalar Försäkringskassan ut sjukpenning efter en dags karens, medan egenföretagare normalt har en karenstid på 7 dagar. Egenföretagare har även möjlighet att välja en karenstid på 1, 14, 30, 60 eller 90 dagar.

Sjukpenning på normalnivå, motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), kan betalas ut under 364 dagar inom en ramtid om 450 dagar. Sjukpenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 7,5 prisbasbelopp. År 2013 motsvarade det 709 kronor per dag vid hel sjukpenning på normalnivå. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår efter 364 dagar kan sjukpenning betalas ut i ytterligare 550 dagar men då på fortsättningsnivå. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI. År 2013 motsvarade det en maximal ersättning på 665 kronor per dag vid hel sjukpenning på fortsättningsnivå. Personer med allvarliga sjukdomar kan få fler dagar med sjukpenning på normalnivå för obegränsad tid motsvarande 80 procent av SGI. Arbetslösa kan inte få sjukpenning med högre belopp än det som motsvarar det högsta dagpenningbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen. År 2013 var det

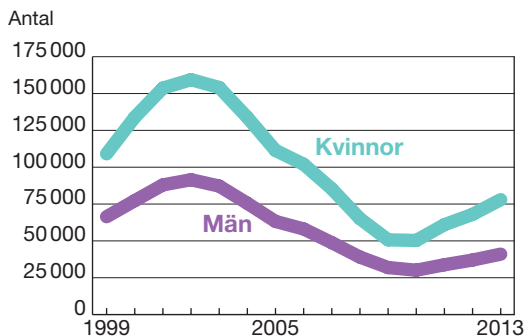
486 kronor per dag vid hel sjukpenning för arbetslösa.

Bedömning av arbetsförmågans nedsättning görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan. För en anställd ska arbetsförmågans nedsättning under de första 90 dagarna bedömas i förhållande till det vanliga arbetet. Efter 90 dagar bedöms arbetsförmågans nedsättning även i förhållande till om personen kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren. Efter 180 dagar har den anställde enbart rätt till sjukpenning om hen inte kan utföra något arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att hen med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren inom 365 dagar. Då bedöms arbetsförmågans nedsättning i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. Om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden kan bedömningen göras i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 365 trots att den försäkrade bedöms ha arbetsförmåga i ett arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. För egenföretagare görs en prövning mot det vanliga arbetet fram till och med dag 180. Därefter prövas arbetsförmågans nedsättning i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden om det inte med stor sannolikhet kan antas att hen kommer att kunna återgå i arbete inom 365 dagar eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan i förhållande till normalt förekommande arbeten. För arbetslösa prövas arbetsförmågans nedsättning alltid i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.

Regler 2013

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Olika rehabiliteringsåtgärder ska underlätta för de långtidssjuka att återgå till arbete.

Antal sjukfall längre än 60 dagar i december. Det är oftast personer med långa sjukfall som får någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering. Med långa sjukfall avses här personer som har ersättning i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning i minst 60 dagar. Antalet personer med sjukfall längre än 60 dagar sjönk mellan 2002 och 2010 med drygt 170 000. Sedan 2010 har antalet sjukfall längre än 60 dagar ökat. Under 2011 återkom många till sjukförsäkringen som tidigare uppnått maximal tid i sjukförsäkringen. Kvinnornas andel av sjukfallen längre än 60 dagar var år 2013 cirka 66 procent och männens andel var 34 procent.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	324	203	116	106	395	430
25-29	824	460	114	115	430	471
30-34	1 470	683	114	125	438	471
35-39	2 091	786	110	114	465	487
40-44	2 473	950	108	110	469	511
45-49	2 789	1 195	104	111	471	507
50-54	2 252	1 090	103	111	464	504
55-59	1 913	1 028	94	98	473	511
60-	1 281	733	86	91	461	523
Samtliga	15 417	7 128	104	109	461	498

Rehabiliteringspenning år 2013. Av mottagarna av rehabiliteringspenning år 2013 var 68 procent kvinnor och 32 procent män. Av 1,1 miljarder

kronor som totalt betalades ut i rehabiliteringspenning under år 2013 gick 66 procent till kvinnor och 34 procent till män.

Arbetsträning och utbildning är exempel på åtgärder som kan bli aktuella inom ramen för arbetslivsinriktad rehabilitering.

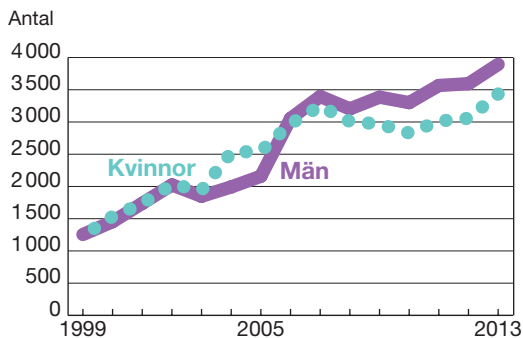
I samband med arbetslivsinriktad rehabilitering kan den enskilde personen få rehabiliteringspenning om arbetsförmågan är nedsatt i den utsträckning hen på grund av åtgärden är förhindrad att arbeta. Ett särskilt bidrag som täcker vissa så kallade merkostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel och ge ersättning för resor till och från arbetet i stället för sjukpenning.

Rehabiliteringspenning kan vara hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels dag. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på normalnivå. År 2013 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag under denna period 709 kronor. Därefter kan rehabiliteringspenning på fortsättningsnivå, motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut, vilket räknas in i de 550 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på fortsättningsnivå. År 2013 var maximal ersättning för en dag under denna period 665 kronor.

Regler 2013

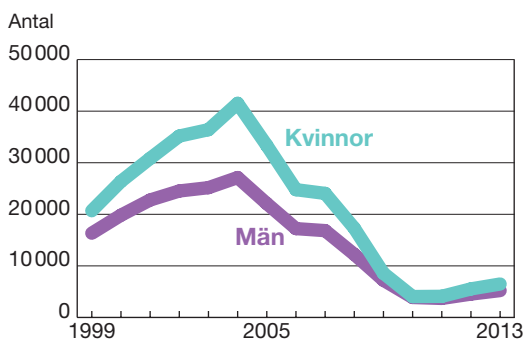
Sjukersättning och aktivitetsersättning

Sjukersättning och aktivitetsersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

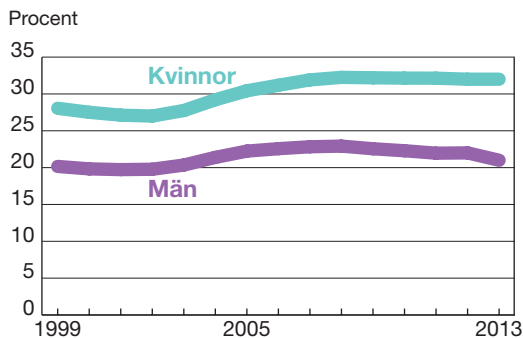

Nybeviljad aktivitetsersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer yngre än 30 år. Före år 2003 kunde personer yngre än 30 år nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas aktivitetsersättning.

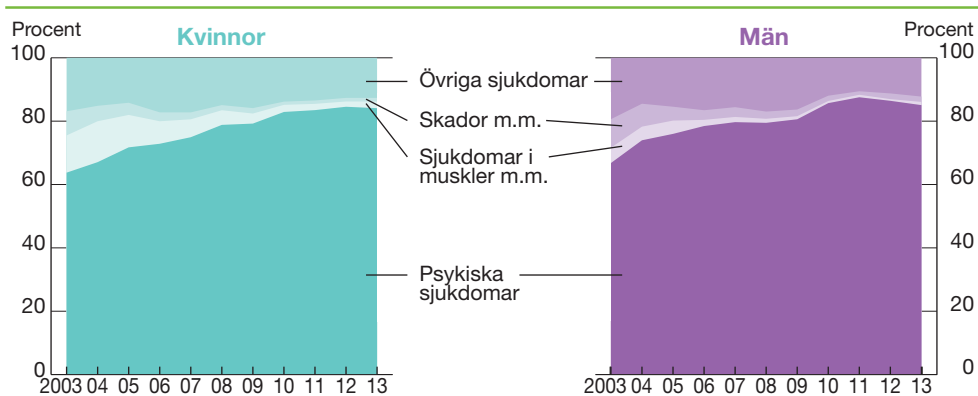
År 2013 var antal nybeviljanden för personer yngre än 30 år omkring 7 300 stycken, vilket är mer än tre gånger så många som år 1999. Ökningen sedan år 2003 beror bland annat på att antal beviljanden på grund av förlängd skolgång blivit fler.

Nybeviljad sjukersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer 30 år eller äldre. Före år 2003 kunde personer 30 år eller äldre nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas sjukersättning. Under 2008 togs möjligheten till tidsbegränsad sjukersättning bort och kriterierna för beviljande skärptes. Antal nybeviljanden har stadigt minskat sedan 2004 men från 2012 har antalet åter börjat öka. År 2013 var antalet nybeviljade knappt 12 000.

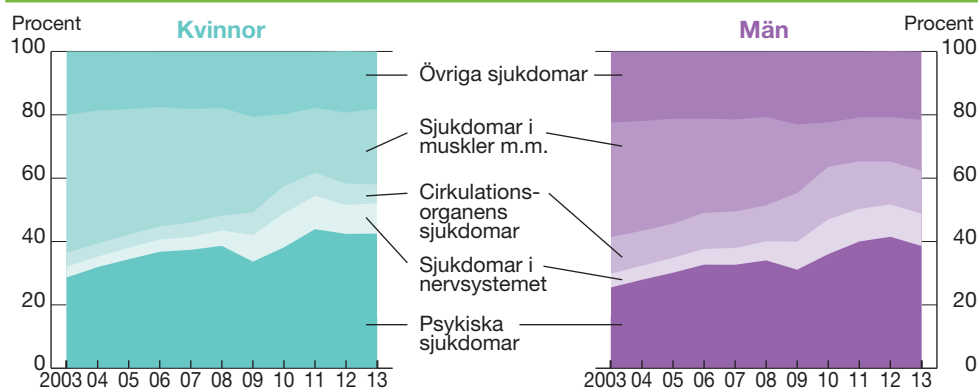

Andel sjuk- och aktivitetsersättning med partiell omfattning i december (förtidspensioner och sjukbidrag före 2003). Andelen med partiell sjuk- eller aktivitetsersättning har varierat något över tid, men partiell ersättning har under hela tidsperioden varit vanligare bland kvinnor än bland män. I december år 2013 hade 32 procent av kvinnorna och 21 procent av männen partiell ersättning.

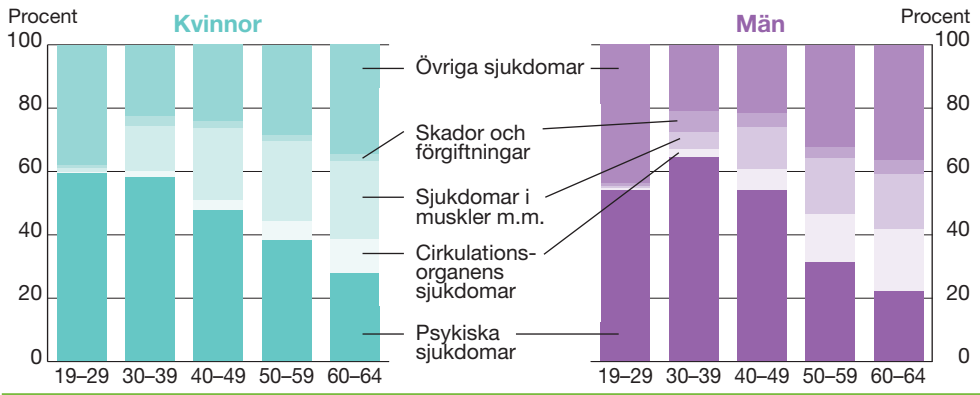
Nybeviljad aktivitetsersättning efter diagnosgrupp. Psykiska sjukdomar dominerar i aktivitetsersättningen och andelen har ökat sedan år 2003. År 2013 motsvarade

de psykiska diagnoserna 84 respektive 85 procent av alla nybeviljade aktivitetsersättningar för kvinnor och män.

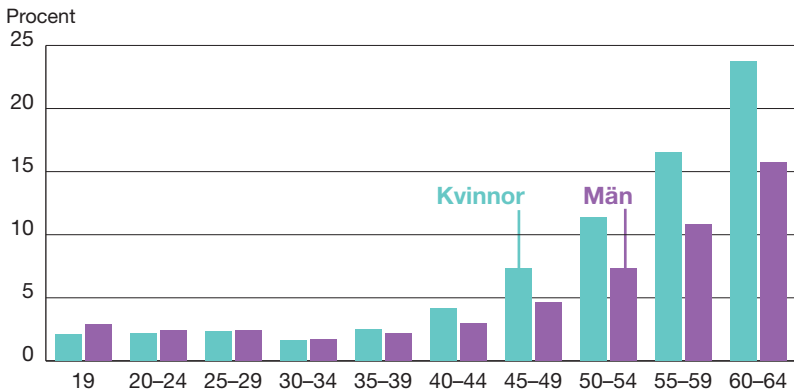
Nybeviljad sjukersättning efter diagnosgrupp. Sjukdomarna i muskler m.m. var fram till år 2005 den största diagnosgruppen för personer som nybeviljats sjukersättning. Sedan 2006 har dock psykiska

sjukdomar varit den största diagnosgruppen. År 2013 motsvarade de psykiska diagnoserna 43 procent av de nybeviljade sjukersättningarna för kvinnor och 39 procent för män.

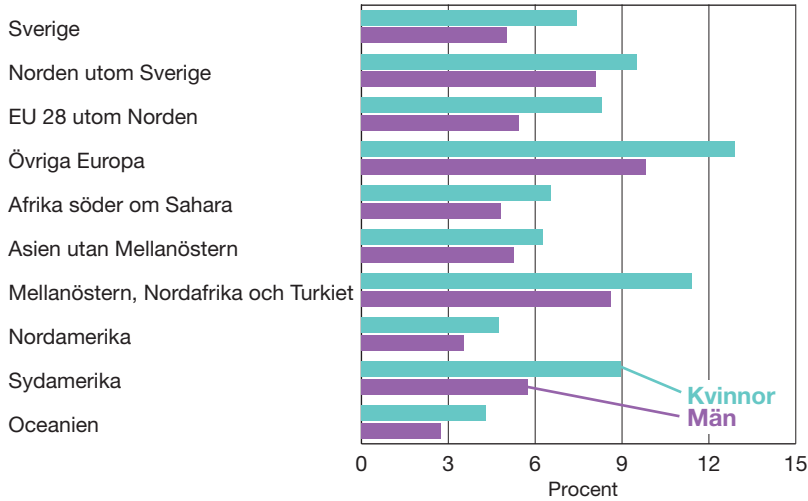
Nybeviljad sjuk- och aktivitetsersättning efter ålder och diagnosgrupp år 2013. Psykiska sjukdomar var den vanligaste diagnosgruppen i nästan alla ålders-

grupper för både kvinnor och män år 2013. Det är framför allt i de yngre åldersgrupperna som personer beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning på grund av psykisk ohälsa.

Andel av befolkningen med sjuk- eller aktivitetsersättning i december 2013. Antal personer med sjuk- eller aktivitetsersättning var i december 2013 ungefär 364 000, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent var män. Omkring 7 procent av befolkningen i åldrarna 19 till 64 år har av hälsoskäl helt eller delvis lämnat arbetsmarknaden med sjuk-

eller aktivitetsersättning och andelen stiger med ökande ålder. Motsvarande andel i åldersgruppen 60-64 år är 24 procent för kvinnor och 16 procent för män. I yngre åldrar är det något vanligare att män har ersättning än kvinnor, men från åldersgruppen 35-39 år är det vanligare att kvinnor har ersättning än män.

Andelarna är åldersstandardiserade, för förklaring se Läsanvisningar.

Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelse-region i december 2013, åldersstandardiserade värden. Andelen med sjukersättning

eller aktivitetsersättning varierar för personer födda i olika födelse-regioner och beror bland annat på skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	1 250	1 814	7 760	7 770	2,1	2,9
20–24	7 016	8 155	7 772	7 830	2,2	2,4
25–29	6 181	6 582	7 982	8 165	2,1	2,2
Samtliga	14 447	16 551	7 861	7 957	2,2	2,4

Aktivitetsersättning i december 2013. Av totalt 3,1 miljarder kronor som betalades ut i aktivitetsersättning under år 2013 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Av mottagarna var 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Flertalet av dem som får aktivitetsersättning har inte haft möjlighet att genom förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför enbart garantiersättning. I december år 2013 fick 91 procent av kvinnorna och 95 procent av männen med aktivitetsersättning endast garantiersättning.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
25–29 ¹	467	618	8 897	8 878	0,2	0,2
30–34	4 502	4 987	8 182	8 561	1,6	1,7
35–39	7 380	6 570	7 382	8 855	2,5	2,2
40–44	13 199	9 433	8 183	9 139	4,2	3,0
45–49	24 350	15 711	8 395	9 628	7,3	4,6
50–54	33 384	21 814	8 513	9 841	11,4	7,3
55–59	47 056	30 792	8 736	10 045	16,5	10,8
60–64	67 776	44 565	8 999	10 443	23,7	15,7
Samtliga	198 114	134 490	8 647	9 913	8,3	5,6

¹ De som hade förtidspension eller sjukbidrag före 2003 räknades om till sjukersättning, oberoende av ålder. Sedan 2003 nybeviljas inte sjukersättning till personer som är yngre än 30 år.

Sjukersättning i december 2013.

Av totalt 37,6 miljarder kronor som betalades ut i sjukersättning under år 2013 gick 56 procent till kvinnor och 44 procent till män. Av mottagarna av sjukersättning var 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Bland de yngsta med sjukersättning är det vanligare med hel ersättning medan det bland de äldre är vanligare med partiell ersättning.

Sjukersättningen per månad blir därför högre bland de yngsta. Flertalet av de äldre som får sjukersättning har å andra sidan haft möjlighet att genom tidigare förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför en högre inkomstrelaterad ersättning. I december år 2013 fick 87 procent av kvinnorna och 79 procent av männen inkomstrelaterad ersättning.

Regler 2013

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Ersättningen är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter, som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång under studierna.

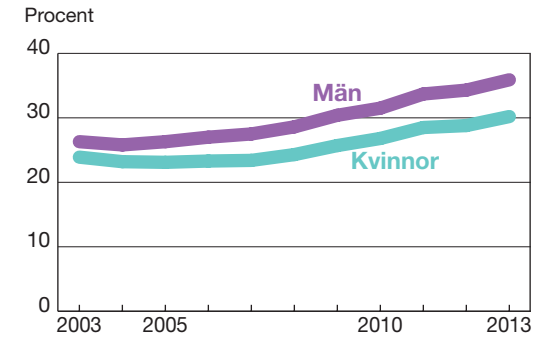
Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 30–64 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all överskådlig framtid.

Sjukersättning och aktivitetsersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning vid aktivitetsersättning var 8 714 kronor per månad år 2013, motsvarande 2,35 prisbasbelopp. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen 8 900 kronor per månad år 2013, motsvarande 2,4 prisbasbelopp.

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning

Personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver drabbas.

Andel personer med sjuk- eller aktivitetsersättning som har bostadstillägg i december. Andel personer med bostadstillägg har ökat under perioden 2003 till 2013. Av mottagarna av sjukersättning eller aktivitetsersättning fick 30 procent av kvinnorna och knappt 36 procent av männen bostadstillägg i december 2013.

Ålder	Antal mottagare		Andel av mottagarna av sjuk- eller aktivitetsersättning som har bostadstillägg, procent		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	182	241	15	13	2 659	2 766
20-24	3 536	3 914	50	48	3 339	3 343
25-29	4 318	4 941	65	69	3 419	3 460
30-34	2 750	3 426	61	69	3 442	3 467
35-39	3 548	3 898	48	59	3 248	3 339
40-44	4 949	4 764	37	51	3 006	3 131
45-49	8 036	6 512	33	41	2 872	2 969
50-54	10 015	7 860	30	36	2 871	2 890
55-59	12 362	9 137	26	30	2 814	2 773
60-64	14 406	9 555	21	21	2 712	2 707
Samtliga	64 102	54 248	30	36	2 943	3 021

I tabellen inkluderas både mottagare av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning i december 2013. Av mottagarna av bostadstillägg var

54 procent kvinnor och 46 procent män år 2013. Totalt betalades det ut 4,5 miljarder kronor i bostadstillägg under år 2013.

**Regler
2013**

Bostadstillägget omfattar

- bostadstillägg (BT)
- särskilt bostadstillägg (SBT).

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension, efterlevandepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt inkomster och förmögenhet. Under 2013 var högsta möjliga BT 93 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor per månad för ogifta

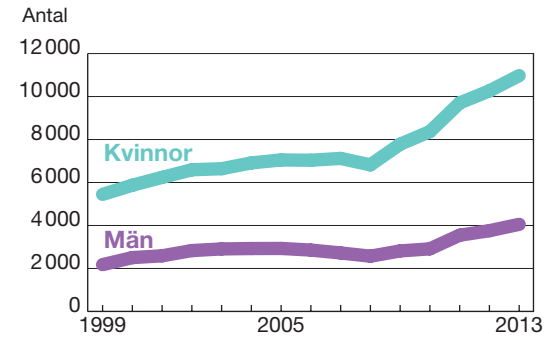
respektive 2 500 kronor per månad för gifta. BT är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

SBT är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få SBT är att BT är beviljat. Under 2013 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 6 200 kronor per månad för ogifta och 3 100 kronor per månad för gifta som skälig bostadskostnad. Beloppet för skälig levnadsnivå var 5 023 kronor per månad för ogifta och 4 245 kronor för gifta. SBT betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från arbete för att vårda en svårt sjuk närstående.

Antal mottagare av närståendepenning. Antalet mottagare av närståendepenning har ökat under tidsperioden särskilt sedan 2008. Sedan 2008 har antalet mottagare ökat med närmare 60 procent. År 2013 var antalet mottagare av närståendepenning drygt 15 000.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	114	51	11,2	8,5	7 666	6 660
25-29	311	153	12,1	11,5	10 001	10 002
30-34	512	278	10,6	14,7	9 066	12 366
35-39	881	393	10,6	11,0	9 368	10 093
40-44	1 364	597	10,5	10,0	9 458	9 286
45-49	1 994	722	9,7	11,1	8 580	10 092
50-54	2 122	664	11,2	11,2	9 899	10 684
55-59	2 043	638	11,2	13,2	9 889	11 789
60-	1 634	557	13,6	17,9	11 932	15 703
Samtliga	10 975	4 053	11,0	12,0	9 803	11 218

Närståendepenning 2013. Av totalt 153 miljoner kronor i närståendepenning år 2013 betalades 70 procent ut till kvinnor och 30 procent till

män. Av mottagarna av närståendepenning var 73 procent kvinnor och 27 procent män.

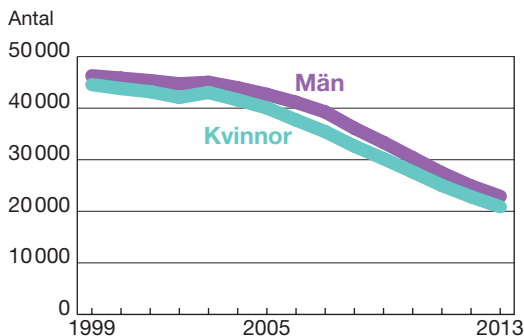
Personer som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet eller på en vårdinrättning kan få närståendepenning. Med svårt sjuk menas att det ska finnas ett påtagligt hot mot den sjukes liv. I regel kan närståendepenning betalas ut i högst 100 dagar för varje enskild sjuk individ som vårdas.

Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2013

Arbetsskadeersättning

Arbetsskadeersättning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetskada.

Antal egenlivräntor enligt arbets-skadeförsäkringen i december.

Antalet egenlivräntor har minskat under perioden, vilket bland annat beror på en regelförändring 1993 då det infördes strängare krav för att få en arbetskada godkänd. År 2002 infördes lindrigare bevisregler vid bedömning om en arbetskada föreligger, vilket är en möjlig förklaring till ökningen i antal det året. År 2003 ändrades reglerna så att endast individer under 65 år beviljades livräntor, vilket delvis förklarar att antalet livräntor mellan 2003 och 2013 minskat med 50 procent.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–24	7	15	8 316	15 027
25–29	19	56	9 028	13 378
30–34	43	84	11 364	10 011
35–39	140	282	7 947	8 913
40–44	459	720	7 853	8 447
45–49	1 271	1 980	6 897	7 622
50–54	1 986	3 065	6 297	7 443
55–59	3 383	4 503	6 041	7 193
60–64	5 907	7 081	5 958	7 413
Samtliga	13 215	17 786	6 230	7 489

Arbetsskadelivränta i december

2013. Av mottagarna av arbetsskadelivränta var 43 procent kvinnor och 57 procent män. År 2013 utbetalades 3 miljarder kronor i arbetsskadelivränta. Av det utbetalda beloppet gick 38 procent till kvinnor och 62 procent till män. Kvinnors ersättning var i genomsnitt 17 procent lägre än männens, vilket motsvarar 1 259 kronor per månad.

Alla som förvärvsarbetar i landet är försäkrade för arbetsskada. Med arbetsskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Ersättning som Försäkringskassan kan betala ut är för inkomstförlust, tandvårdskostnader, kostnader för sjukvård utomlands, sjukpenning i särskilda fall och kostnader för särskilda hjälpmedel. Det finns även ersättning för efterlevande och begravningshjälp, vilka från och med den 1:a januari 2010 administreras av Pensionsmyndigheten.

Den största ersättningen som betalas ut från arbetsskadeförsäkringen är egenlivränta. Det är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetsskada medför en bestående nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

Sjukskrivning på grund av arbetsskada fungerar i stort sett som en vanlig sjukskrivning. En skillnad är att sjukpenningen inte är tidsbegränsad. Den som är sjukskriven längre än 914 dagar kan ansöka om fler dagar med sjukpenning på fortsättningsnivå på grund av arbetsskada. Den som har en skada som har visat sig den 1:a januari 2003 eller senare får dessutom kompensation för karensdagar när hen beviljas livränta.

Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst hen beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskillnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 27 808 kronor per månad år 2013.

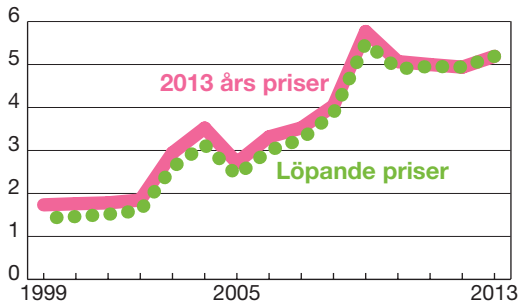
Regler 2013

Annan utbetalning

Tandvård

Det statliga tandvårdsstödet ska stimulera befolkningen till regelbundna tandvårdsbesök och möjliggöra för personer med omfattande behov av tandvård att få dem tillgodosedda.

Miljarder kronor

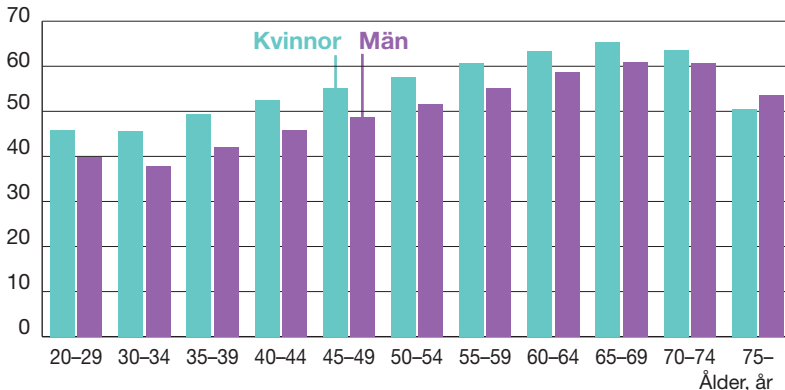

Utbetalt belopp för tandvård.

Utgifterna för tandvårdsförsäkringen minskade under större delen av 1990-talet, men regeländringar under 2002 medförde att utgifterna ökade kraftigt. Det nya regelverk som infördes den 1 juli 2008 har inneburit ökade subventioner för patienterna och därmed ökade utgifter för tandvårdsförsäkringen.

Sedan 2010 har utgifterna för tandvård inte förändrats så mycket och år 2013 var utgifterna 5,2 miljarder kronor.

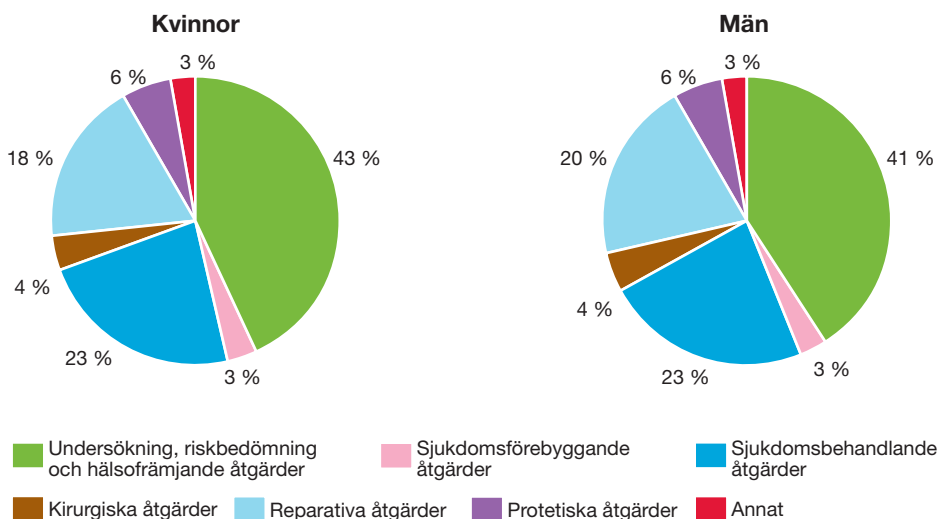
Procent

Notera att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget är högre i den yngsta och äldsta åldersgruppen, för mer information se regelrutan.

Andel av befolkningen som har använt det allmänna tandvårdsbidraget år 2013. Totalt 52 procent av befolkningen i åldrarna 20 år eller

äldre har använt det allmänna tandvårdsbidraget under 2013. Andelen är högre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper upp till 74 år.

Andel åtgärder fördelat på åtgärdsgrupp år 2013. Den vanligaste åtgärdsgruppen är undersökningar, riskbedömningar och hälsofrämjande åtgärder (43 procent för kvinnor och 41 procent för män). Dessa används för att konstatera om en patient är frisk, sjuk eller om det finns risk för sjukdom. Sjuk-

domsbehandlande åtgärder är den näst vanligaste åtgärdsgruppen följt av reparativa åtgärder. Resterande åtgärder är sjukdomsförebyggande åtgärder (till exempel fluorbehandlingar), protetiska åtgärder (insättning av kronor, broar och dylikt), kirurgiska åtgärder (tanduttagningar och liknande) och annat.

Ålder	Antal avslutade ersättningsperioder		Medelbelopp i kronor, utbetalt av Försäkringskassan per avslutad ersättningsperiod	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20-29	21 696	19 473	2 502	2 711
30-34	19 651	17 414	2 836	3 022
35-39	25 438	22 892	3 054	3 105
40-44	31 075	28 928	3 340	3 287
45-49	40 351	37 883	3 528	3 541
50-54	45 822	43 771	3 873	3 844
55-59	56 001	55 232	4 008	4 104
60-64	66 513	67 778	4 161	4 268
65-69	76 339	78 790	4 394	4 616
70-74	54 624	55 580	4 376	4 533
75-	81 897	68 878	4 342	4 530
Samtliga	519 407	496 619	3 932	4 063

Enbart avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet som har lett till en utbetalning inkluderas (dvs. där det ersättningsgrundande beloppet överstigit 3 000 kronor)

Avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet år 2013.

Totalt avslutades år 2013 drygt 1 miljon stycken ersättningsperioder i högkostnadsskyddet där det ersättningsgrundande beloppet överstigit 3 000 kronor. I genomsnitt utbetalades från Försäkringskassan 3 900

kronor för kvinnor och 4 100 kronor för män per avslutad ersättningsperiod. Storleken på det ersatta beloppet varierar dock avsevärt och en stor del av den utbetalda ersättningen ges till en mindre grupp av mottagare.

Tandvården är avgiftsfri för barn upp till och med 19 år. För personer som är 20 år eller äldre infördes den 1 juli 2008 ett nytt tandvårdsstöd som består av tre delar, allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag och ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Bidraget är på 150 kronor per år för personer i åldrarna 30–74 år och 300 kronor per år för åldersgrupperna 20–29 år samt 75 år eller äldre.

Särskilt tandvårdsbidrag är ett bidrag som kan användas av patienter som har vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar som medför en risk för att tandhälsan försämras. Det särskilda tandvårdsbidraget är

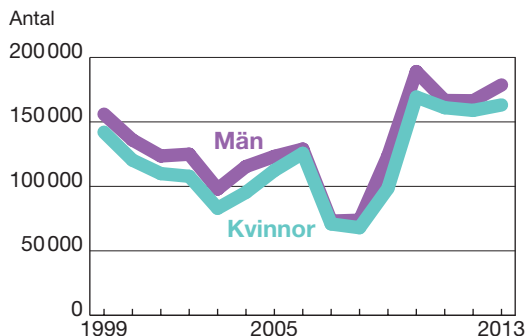
på 600 kronor per halvår och kan endast användas till förebyggande tandvårdsåtgärder som exempelvis undersökning och tandrengörning.

Högekostnadsskyddet innebär att personer som har större kostnader för tandvård inte behöver betala hela kostnaden själv. Högekostnadsskyddet beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader. Om en patients kostnad under en ersättningsperiod inte överstiger 3 000 kronor utgår ingen ersättning från högekostnadsskyddet. Om kostnaden överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor ersätter Försäkringskassan 50 procent av den del som överstiger 3 000 kronor. Om kostnaden överstiger 15 000 kronor ersätter Försäkringskassan 85 procent av kostnaden som överstiger 15 000 kronor.

Regler 2013

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut av Försäkringskassan, men kostnadsansvaret ligger hos Arbetsförmedlingen. Under år 2013 fick drygt 340 000 personer aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, varav något fler var män än kvinnor.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24 ¹	43 671	61 117	103	106	216	231
varav						
utvecklingsersättning	34 605	47 048	97	100	133	134
aktivitetsstöd	12 055	18 087	95	101	400	431
25–29	16 290	20 924	106	112	340	380
30–34	13 877	14 572	106	111	350	381
35–39	14 284	12 633	114	120	388	417
40–44	16 133	12 613	123	124	411	445
45–49	17 537	14 356	131	133	439	473
50–54	15 210	14 110	139	139	453	494
55–59	13 103	13 721	147	148	473	518
60–	12 372	13 873	147	147	515	556
Samtliga	162 477	177 919	120	121	364	377

¹ Antalet för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning summerar inte till antalet för åldersgruppen 16–24 år. Detta beror på att en person både kan ha fått utvecklingsersättning och aktivitetsstöd under året. Summan för åldersgruppen 16–24 år anger dock unika individer som har fått någon av dessa ersättningar under året.

Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning år 2013. Av mottagarna av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var 48 procent kvinnor och 52 procent

män. Totalt betalades det ut 15,9 miljarder kronor i aktivitetsstöd och utvecklingsersättning under år 2013, varav 47 procent till kvinnor och 53 procent till män.

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Exempel på program är jobb- och utvecklingsgarantin, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet. Deltagare som uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med högst 680 kronor per dag och lägst 320 kronor per dag år 2013 vid program på heltid. Deltagare som har fyllt 25 år och inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd på garantinivån 223 kronor per dag år 2013 vid program på heltid.

Deltagare som har fyllt 18 år men inte 25 år får i regel utvecklingsersättning i stället för aktivitetsstöd på garantinivå om de inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning. Personer som får utvecklingsersättning får antingen 142 kronor per dag eller 48 kronor per dag år 2013. Det lägre beloppet får personer som inte har gymnasieexamen och betalas ut till och med sista juni det år deltagaren fyller 20 år. Utvecklingsersättningen är till skillnad från aktivitetsstödet en skattefri ersättning.

Regler 2013

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning

Etableringsersättning och tilläggsförmånerna till etableringsersättning betalas ut till nyanlända invandrare som har en etableringsplan hos Arbetsförmedlingen.

Ålder	Antal mottagare		Andel med etableringstillägg, procent		Andel med bostadsersättning, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-19	107	209	5	0	21	19
20-24	2 110	2 599	13	3	21	33
25-29	2 918	3 844	29	10	14	31
30-34	2 576	3 239	39	20	12	27
35-39	2 071	2 353	48	34	10	21
40-44	1 624	1 823	50	43	9	17
45-49	1 057	1 240	44	43	9	15
50-54	842	797	38	39	13	13
55-59	573	491	25	35	13	12
60-65	373	380	10	23	16	15
Samtliga	14 251	16 975	34	22	13	24

Antal mottagare av etableringsersättning år 2013. Av mottagarna av etableringsersättning var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Totalt betalades det ut knappt 1,7 miljarder kronor i etableringsersättning under år 2013, varav 44 procent till kvinnor och 56 procent till män.

Andelen mottagare med etableringstillägg var störst i åldrarna 30-54 år, vilket kan förklaras av att det är den ålder då det är vanligast med hemmaboende barn. I åldrarna 20-49 var andelen med bostadsersättning högre bland män, vilket kan bero på att det var vanligare bland män i dessa åldersgrupper att bo ensamma.

Födelseregion	Kvinnor	Män	Samtliga
Övriga Europa ¹	305	284	589
Afrika söder om Sahara	5 904	5 705	11 609
Asien utan Mellanöstern	2 134	1 914	4 048
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	5 690	8 834	14 524
Övriga eller okänd	218	238	456
Samtliga	14 251	16 975	31 226

¹ Europa exklusive Norden och EU:s 28 medlemsstater.

Antal mottagare av etableringsersättning år 2013 efter födelse-region. De flesta mottagarna av etableringsersättning kommer

från Afrika söder om Sahara och från Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet. Totalt 84 procent av mottagarna kommer från dessa regioner.

Nyanlända invandrare i åldrarna 20–64 år som beviljats uppehållstillstånd som flyktingar, kvotflyktingar eller anhöriga till dessa kan beviljas etableringsersättning. Även nyanlända invandrare som är mellan 18 och 20 år kan beviljas etableringsersättning förutsatt att de saknar föräldrar i Sverige. Etableringsersättning beviljas av Arbetsförmedlingen och betalas ut av Försäkringskassan. Ersättningen är 308 kronor per arbetsdag om personen på heltid deltar i en etableringsplan, och kan betalas ut under högst 2 år.

En person med etableringsersättning kan även ansöka om etabler-

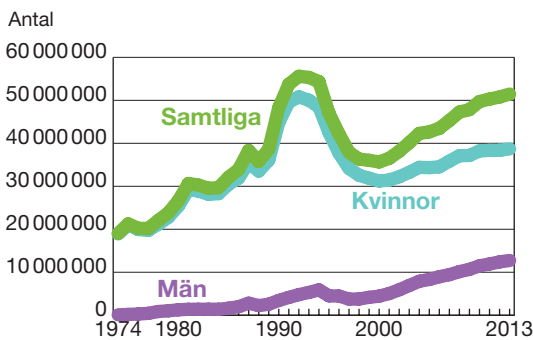
ingstillägg eller bostadsersättning. Dessa handläggs och beviljas av Försäkringskassan. Etableringstillägg kan beviljas till personer som har hemmaboende barn upp till 20 år. Ersättningen per månad är 800 kronor per barn som är under 11 år och 1 500 kronor per barn som är 11–20 år. Som mest kan 4500 kronor per månad i etableringstillägg betalas ut. Tillägget beviljas per hushåll. En person som har etableringsersättning och som bor ensam i egen bostad kan få bostadsersättning. Som mest är bostadsersättningen 3 900 kronor per månad.

Regler 2013

Temakapitel - Föräldraförsäkringen 40 år

Föräldraförsäkringen infördes år 1974 och gav både kvinnor och män rätt till betald ledighet från förvärvsarbete för att vårda barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning för vård av barn. I dag ingår även graviditetspenning i föräldraförsäkringen, och tillfällig föräldrapenning är utbyggd till att även gälla andra situationer än vård av sjukt barn. År 2008 infördes även en jämställdhetsbonus som betalas ut om båda föräldrarna använder fler än de reserverade dagarna i föräldrapenningen. Dessa förmåner beskrivs under respektive del i kapitel Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Föräldrapenning

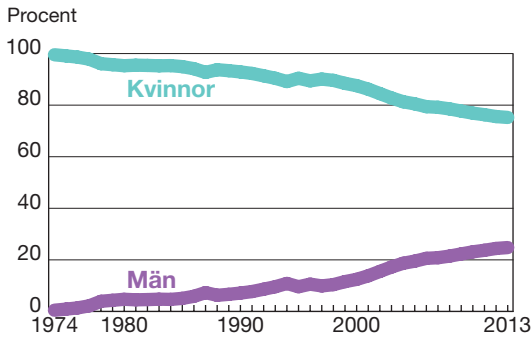

Dagar med föräldrapenning.

Antalet uttagna dagar med föräldrapenning beror både på det totala antalet barn i åldern 0–8 år samt antalet dagar föräldrarna har rätt till. Från 1974 till 1992 ökade antalet uttagna dagar från 19 miljoner till knappt 56 miljoner. Därefter sjönk de uttagna dagarna fram till år 2000 för att därefter åter öka. År 2013 betalades det ut 51,4 miljoner dagar med föräldrapenning, varav 38,7 miljoner till kvinnor och 12,7 miljoner till män.

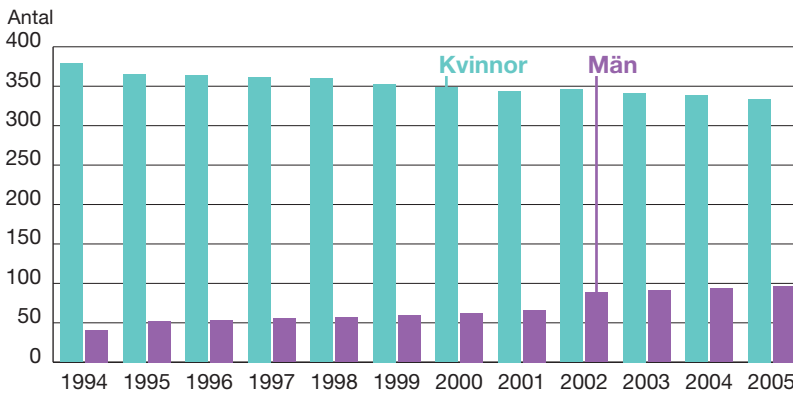
Det ökade uttaget under 1970- och 1980-talet beror till stor del på att

antalet dagar i föräldrapenningen ökade medan senare variationer i uttag främst beror på variationer i antal barn. Det ökade antalet uttagna dagar i början av 1990-talet beror dels på att antalet föräldrapenning-dagar ökade från 360 till 450 år 1989, dels på att antalet födda barn ökade från cirka 105 000 år 1987 till cirka 124 000 år 1990. Fallet i antalet uttagna dagar från och med år 1993 beror till stor del på att antalet födda barn sjönk till som lägst cirka 88 000 år 1999. I början på 2000-talet ökade sedan antalet födda barn igen.

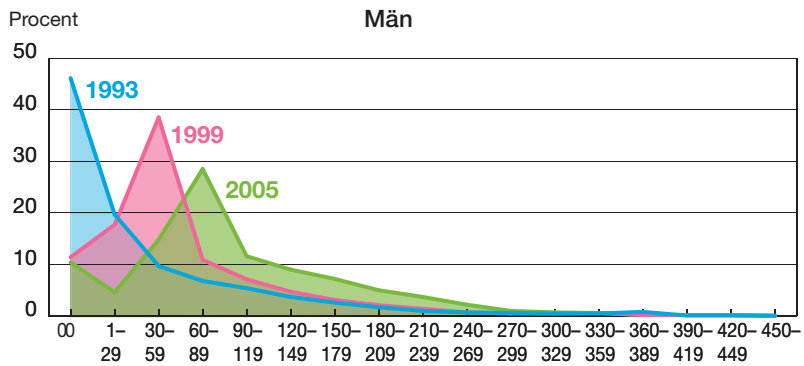
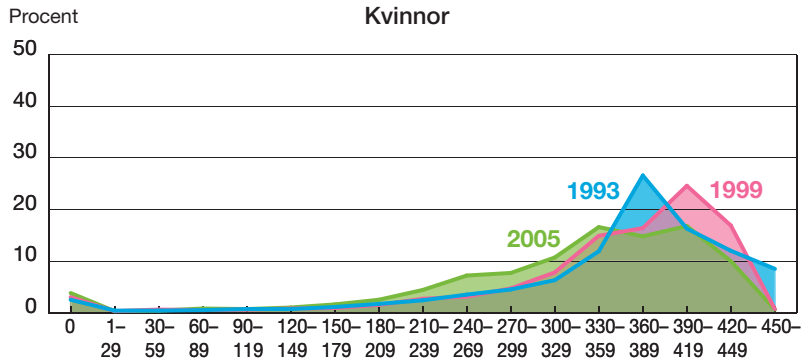
Andel dagar med föräldrapenning efter kön. Kvinnor har sedan föräldrapenningen infördes tagit ut fler dagar än män. När föräldrapenningen infördes 1974 tog kvinnorna ut 99,5 procent och männen 0,5 procent av alla dagar. Männen andel

har successivt ökat och sedan år 1998 tar männen ut över 10 procent av dagarna. Sedan år 2006 ligger männens andel över 20 procent. År 2013 utbetalades 75,2 procent av dagarna till kvinnor och 24,8 procent till män.

Totalt antal uttagna dagar med föräldrapenning när barnet fyllt 8 år efter barnets födelseår. Antal föräldrapenningdagar uttagna av kvinnor har minskat för barn födda under perioden 1994–2005. Kvinnor med barn födda år 1994 hade i genomsnitt tagit ut 379 av de 450 föräldrapenningdagar föräldrarna hade rätt till när barnet fyllde 8 år, medan kvinnor med barn födda år 2005 i genomsnitt tagit ut 334 dagar av de 480 föräldrapenningdagar föräldrarna hade rätt till.

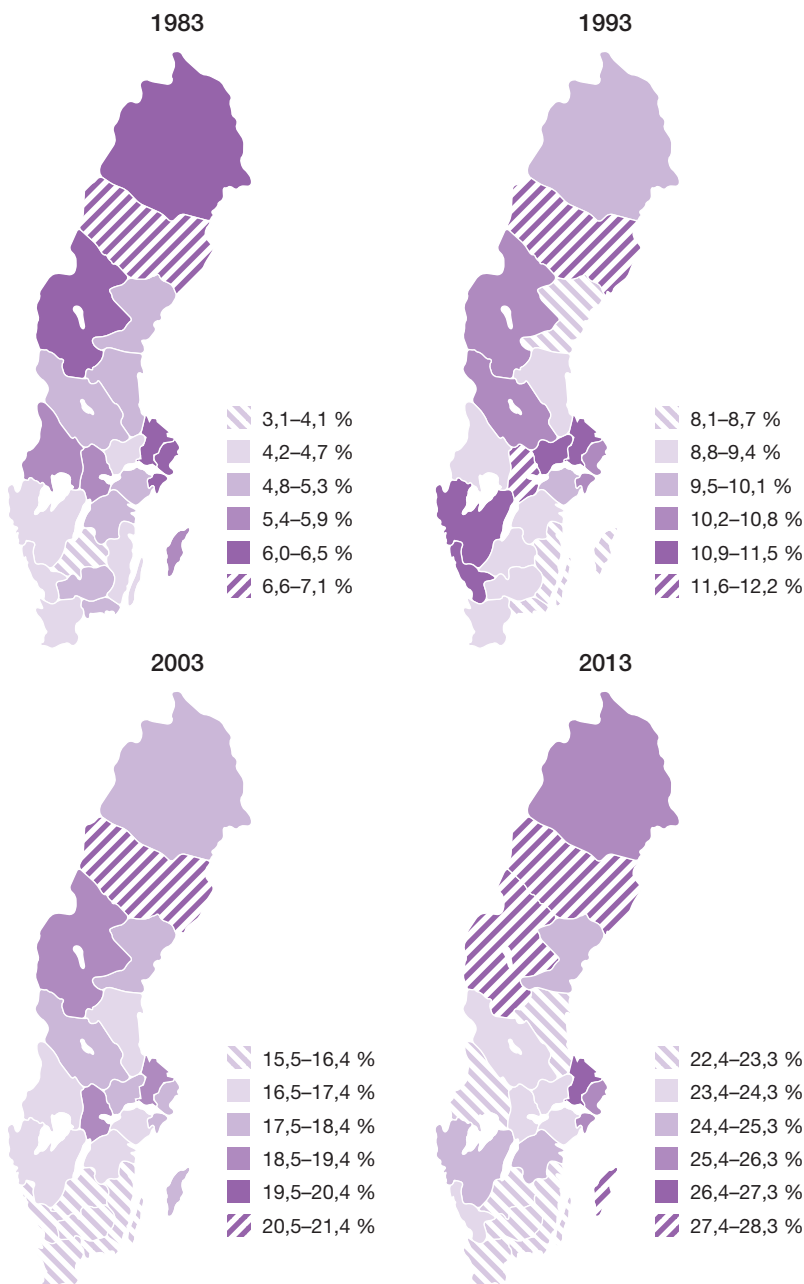
Bland männen är trenden den motsatta. Män med barn födda år 1994 hade i genomsnitt tagit ut 41 dagar när barnet fyllde 8 år, medan män med barn födda år 2005 i genomsnitt hade tagit ut 96 dagar. Männens uttag ökar mest för barn födda åren 1995 och 2002, vilket sammanfaller med de år då de reserverade månaderna infördes i föräldrapenningen.

Totalt antal uttagna dagar med föräldrapenning när barnet fyllt 8 år efter uttagsintervall och barnets födelseår. En majoritet av kvinnorna har använt minst 330 dagar med föräldrapenning när barnet fyllt 8 år, oavsett vilket år barnet är fött. Mellan år 1999 och 2005 har andelen kvinnor som tagit ut 150–359 dagar ökat, medan andelen som tagit ut fler än 359 dagar minskat.

Männens uttag av föräldrapenning har utvecklats mot ett högre uttag. För män som fick barn år 1993 tog

46 procent inte ut en enda dag med föräldrapenning. Motsvarande siffra för män som fick barn år 1999 var 11 procent och för män som fick barn år 2005 var siffran 10 procent. Vanligast för män med barn födda år 1999 var att ta ut mellan 30 och 59 dagar och för män med barn födda år 2005 att ta ut mellan 60 och 89 dagar. De reserverade månaderna som infördes år 1995 och 2002 är en av förklaringarna till att uttaget ser olika ut beroende på barnens födelseår.

Mäns andel av föräldrapenningdagarna efter län. År 2013 varierar andelen föräldrapenningdagar uttagna av män från 22,5 procent i Gävleborgs län till 28,1 procent i Västerbottens län. Det har skett en ökning av männens andel av de

uttagna föräldrapenningdagarna i samtliga län. I Västerbotten, Jämtland och Uppsala län är männens andel bland de högre och samtliga år. I Skåne, Jönköping och Kalmar län är andelen bland de lägre under samtliga år.

Regler

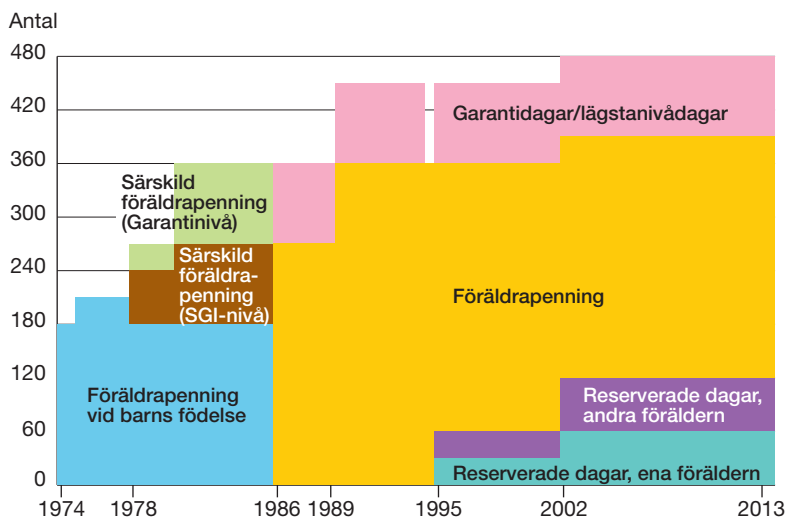
Regelförändringar i föräldrapenningen

År 1974 infördes förmånen föräldrapenning i samband med barns födelse, vilket gav både kvinnor och män rätt till betald ledighet från förvärvsarbete för vård av barn vid barns födelse.¹ Ersättningen baserades på den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och för föräldrar med låga eller inga inkomster fanns en garantinivå.

Antal dagar

När föräldrapenningen infördes gav den föräldrar rätt att vara lediga med betalning i 180 dagar vid ett barns födelse. Antalet dagar har sedan ökat flera gånger. År 1975 fick föräldrar rätt till 210 dagars betald ledighet. År 1978 infördes särskilda föräldrapenningdagar, där ersättningen baserades på SGI under 60 dagar och 30 dagar enligt garantinivån. Den totala ersättningstiden förlängdes till 270 dagar. Två år senare, år 1980,

utökades de särskilda föräldrapenningdagarna till 90 dagar med SGI-ersättning och 90 dagar med ersättning enligt garantinivån, vilket totalt gav rätt till 360 dagar. År 1986 slogs föräldrapenning i samband med barns födelse och särskild föräldrapenning samman till förmånen föräldrapenning, som gav rätt till 360 dagars betald ledighet, varav 90 enligt garantinivån. Den 1 juli 1989 utökades antalet dagar i föräldrapenningen till 450 dagar. Den 1 juli 1994 avskaffades de 90 garantidagarna i föräldrapenningen när vårdnadsbidraget infördes. De 90 garantidagarna återinfördes den 1 januari 1995 när vårdnadsbidraget avskaffades. Samtidigt reserverades 30 av dagarna till vardera föräldern, som inte kan överföras till den andra föräldern. År 2002 infördes en andra reserverad månad till vardera föräldern. Vid samma tidpunkt förlängdes föräldrapenningen med 30 dagar till sammanlagt 480 dagar.

¹ Genomgången visar regler för ej adopterade barn i enbarnsfödslar. För andra barn gäller delvis andra regler. Vid regelförändringar kan också övergångsregler finnas, eller så gäller reglerna för barn födda från och med ett visst datum. Detta redovisas inte i denna genomgång. Genomgången visar ersättning från Försäkringskassan. En stor del av de förvärvsarbetande täcks av kollektivavtal som ger extra ersättning utöver ersättningen från Försäkringskassan vid uttag av föräldrapenning. Detta redovisas inte i denna genomgång.)

Ersättningsnivå

Även ersättningsnivån i föräldrapenningen har varierat över tid. När föräldrapenning i samband med barns födelse infördes var ersättningen 90 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), upp till ett tak på 7,5 prisbasbelopp. För mammor fanns en lägsta ersättning (garantinivå) om 25 kronor om hon inte förvärvsarbetade eller hade en mycket låg inkomst. För att pappan skulle få högre ersättning än garantinivån måste också mamman vara berättigad till en högre ersättning än garantinivån, i praktiken innebar detta att mamman måste förvärvsarbeta. Denna regel gällde också för den särskilda föräldrapenning som infördes år 1978. När föräldrapenning i samband med barns födelse och särskild föräldrapenning slogs samman till föräldrapenning den 1 januari 1986 avskaffades detta krav. Ersättningsnivån på 90 procent av SGI upp till 7,5 prisbasbelopp kvarstod till den 1 januari 1995, då den sänktes till 80 procent av SGI. De reserverade dagarna till vardera föräldern, som infördes samma datum, ersattes dock med 90 procent av SGI. 1996 sänktes ersättningsnivån till 75 procent respektive 85 procent av SGI. 1997 sänktes ersättningsnivån även för de reserverade månaderna till 75 procent av SGI. 1998 höjdes ersättningsnivån till 80 procent av SGI. Den 1 juli 2006 höjdes taket för vilket ersättning betalas från 7,5 till 10 prisbasbelopp.

Grundnivån, för föräldrar som har låg eller ingen SGI har höjts ett antal gånger sedan 1974. 1978 höjdes den från 25 kronor till 32 kronor. 1980

höjdes lägstanivån till 37 kronor och 1987 till 60 kronor. Nästa höjning dröjde till år 2002, då den höjdes till 120 kronor. Nästa år, 2003 höjdes grundnivån till 150 kronor, 2004 till 180 kronor och 2013 till 225 kronor. Lägstanivån, för de 90 dagar som ersättningen inte grundas på SGI har i princip följt lägstanivån, undantaget åren 2002–2006 då den låg kvar på 60 kronor. År 2006 höjdes denna ersättning till 180 kronor och har sedan dess legat kvar på denna nivå.

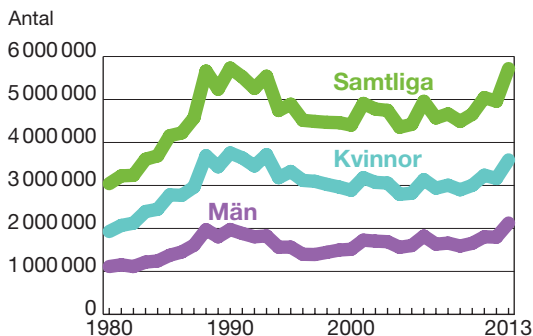
Gräns för rätt till ledighet

Även rätten för hur länge föräldrarna kan ta ut föräldrapenningdagar har förändrats. När föräldrapenning i samband med barns födelse infördes år 1974 kunde dagarna användas fram till 270 dagar efter barnets födelse. När de särskilda föräldrapenningdagarna infördes år 1978 kunde dessa tas ut till dess barnet fyllde 8 år eller till utgången av det första skolåret. När föräldrapenning i samband med barns födelse och särskild föräldrapenning slogs samman till förmånen föräldrapenning 1986 ändrades gränsen för hur länge föräldrarna kunde använda föräldrapenningdagarna till när barnet fyllt 4 år. Den 1 juli 1989 ändrades detta till att föräldrapenningdagarna kunde tas ut till dess barnet fyllde 8 år eller till utgången av det första skolåret. Den 1 januari 2014 förändrades reglerna så att tiden för att ta ut föräldrapenning förlängdes till 12 år. Samtidigt infördes en begränsning så att föräldrapenning kan betalas ut under högst 96 dagar för barn som har fyllt 4 år.

Regler

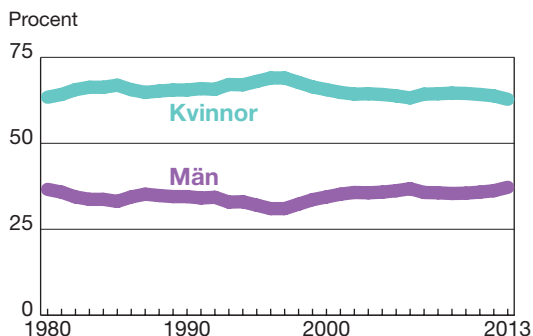
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Tillfällig föräldrapenning består i dag av flera delförmåner. I detta avsnitt beskrivs utvecklingen av en av dessa, tillfällig föräldrapenning för vård av barn, vilket också är den förmån som infördes år 1974.

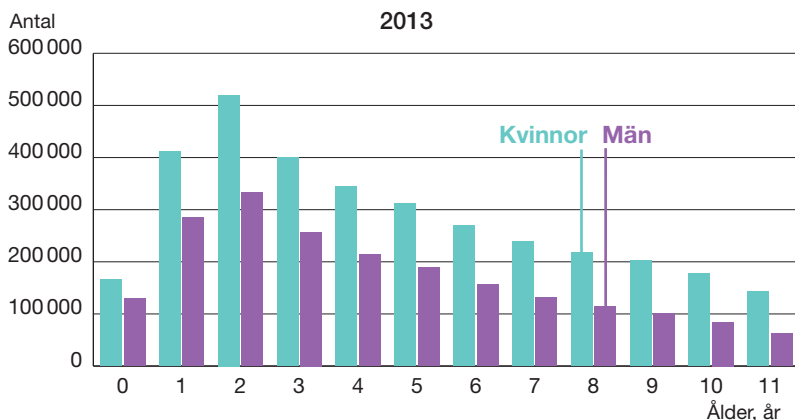
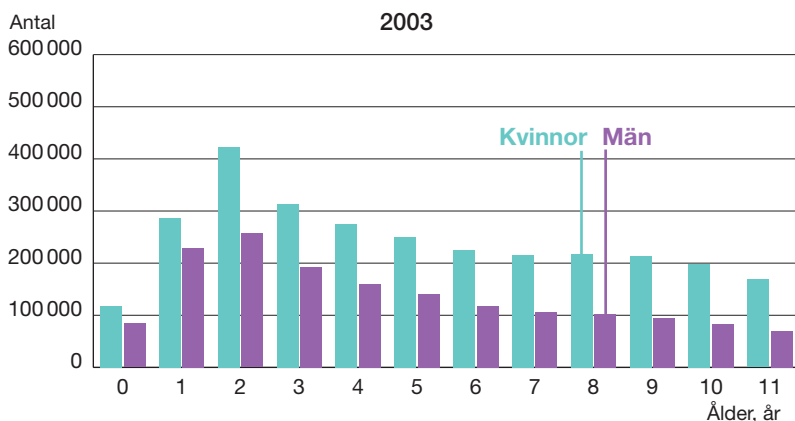
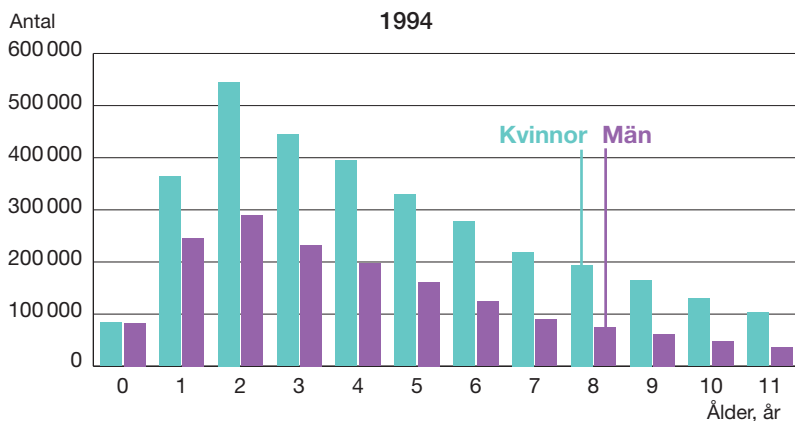

Innan 1980 ingår de 10 pappadagarna vid barns födelse i statistiken för tillfällig föräldrapenning för vård av barn, och uppgifterna är därför inte jämförbara. Av denna anledning redovisas inte antalet uttagna dagar innan 1980.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Antalet uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn ökade under 1980-talet för att minska något i mitten av 1990-talet. Sedan 2009 har antalet uttagna dagar åter ökat. År 2013 betalades det ut drygt 5,7 miljoner dagar, varav 3,6 miljoner till kvinnor och 2,1 miljoner till män.

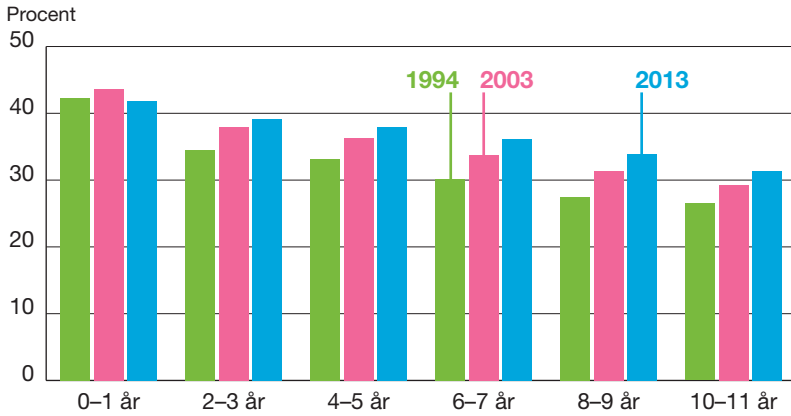

Andel dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn efter kön. Kvinnornas andel har under hela perioden legat mellan 60 och 70 procent och männens mellan 30 och 40 procent. År 2013 utbetalades 62,8 procent av dagarna till kvinnor och 37,2 procent till män.

**Antal dagar med tillfällig för-
äldrapenning för vård av barn
år 1994, 2003 och 2013 vid olika
åldrar på barnet.** Både kvinnor och
män tar ut flest dagar när barnen
är 1-3 år gamla. Därefter sjunker

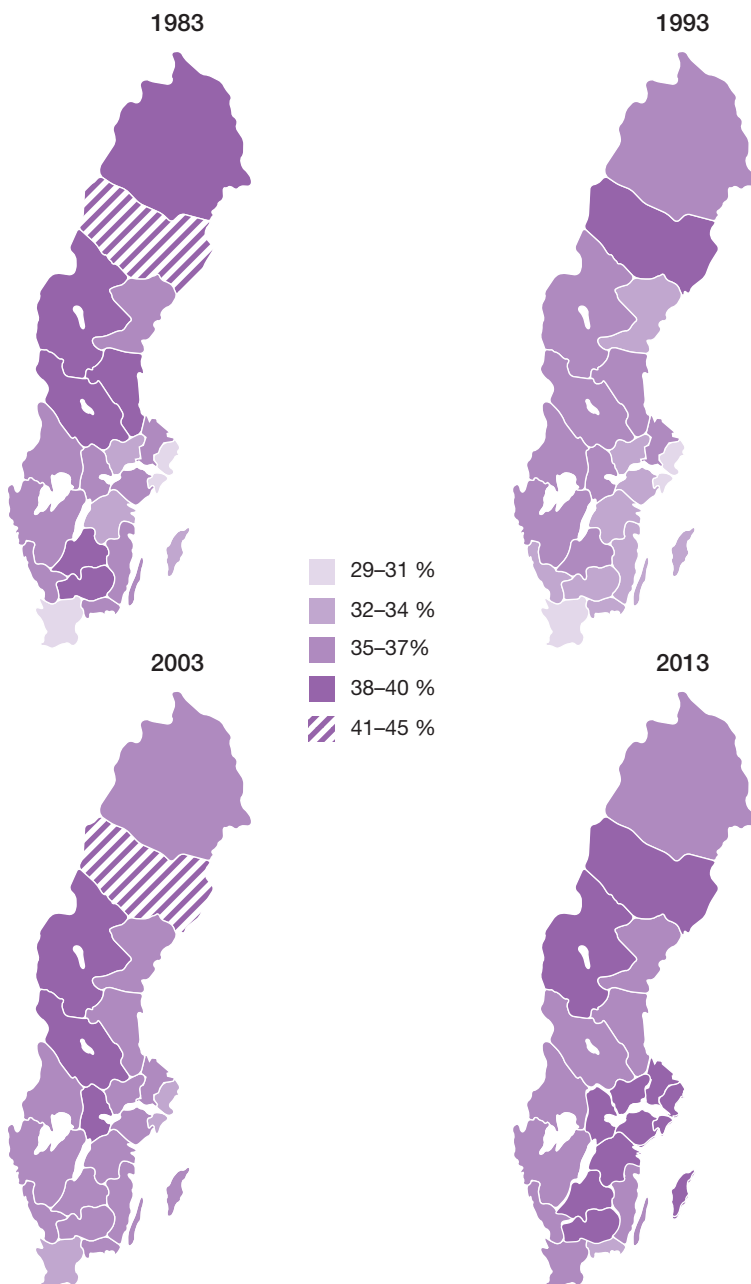
uttaget successivt fram till barnet
fyller 12 år. Kvinnor tar ut fler dagar
oavsett barnens ålder. Även om
antalet uttagna dagar varierar mellan
åren kvarstår dessa grundläggande
mönster.

Mäns andel av dagarna med tillfällig föräldrapenning för vård av barn vid olika åldrar på barnet.

Män tar ut en större andel av dagarna när barnen är små jämfört med när

barnen är äldre. År 2013 tog män ut 42 procent av samtliga dagar för barn 0-1 år. För äldre barn är andelen lägre, och för barn 10-11 år tog män ut 31 procent av dagarna.

Mäns andel av dagarna med tillfällig föräldrapenning för vård av barn efter län. År 2013 varierar andelen uttagna dagar av män från 40,0 procent i Gotlands län till 34,3 procent i Blekinge län. Andelen dagar uttagna av män varierar inte särskilt

mycket mellan åren. I Västerbottens län och Uppsala län är männens andel bland de högre under samtliga år. I Skåne län och Stockholms län är andelen bland de lägre under samtliga år.

Regler

Regelförändring i tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn

Antal dagar

Den 1 januari 1974 infördes sjukpenning vid vård av sjukt barn och gav rätt till betald ledighet från förvärsarbete för att vårda sjukt barn. Familjen hade rätt till maximalt 10 dagar per kalenderår till dess barnet fyllde 10 år. Fäder hade en rätt till högst 10 dagar för att vårda barn under 10 år i samband med ett annat barns födelse i familjen. Dessa dagar inräknades i de 10 dagarnas ledighet för vård av sjukt barn. År 1977 bytte förmånen namn till föräldrapenning för tillfällig vård av barn. Antalet dagar utökades till 12 dagar per kalenderår för familjer med ett barn, 15 dagar för familjer med två barn och 18 dagar för familjer med tre eller flera barn. År 1980 utökades rätten till betald ledighet för att vårda sjukt barn till högst 60 dagar per barn och år. Åldersgränsen höjdes från 10 till 12 år och faderns rätt till ersättning under högst 10 dagar i samband med barns födelse blir en fristående delförmån. Den 1 juli 1988 utökades tillfällig föräldrapenning för vård av barn till högst 90 dagar per barn och år. Samtidigt begräns-

ades möjligheten att använda förmånen för barn som är yngre än 240 dagar. Den 1 juli 1990 byggdes den tillfälliga föräldrapenningen ut med ytterligare 30 dagar och omfattar sedan dess totalt 120 dagar per barn och år.

Ersättningsnivå

Ersättningsnivån har förändrats några gånger från 1974. När förmånen infördes var ersättningsnivån 90 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) upp till ett tak på 7,5 prisbasbelopp. Eftersom förmånen är en ersättning för förlorad förvärsinkomst finns ingen grundnivå liknande den i föräldrapenningen. Den 1 mars 1991 sänktes ersättningsnivån till 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) för de första 14 ersättningsdagarna per barn och år. För tid därefter var ersättningsnivån 90 procent av SGI. 1996 sänktes ersättningsnivån till 75 procent av SGI. 1998 höjdes ersättningsnivån till 80 procent av SGI. Den 1 juli 2006 höjdes inkomsttaket vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst från 7,5 till 10 prisbasbelopp. 2007 sänktes inkomsttaket vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst 10 till 7,5 prisbasbelopp.

Publicerat av Försäkringskassan

I denna förteckning finns de publikationer som har givits ut av Försäkringskassan år 2013.

Beställ eller ladda ner via Försäkringskassans webbplats
www.forsakringskassan.se.

Barn, familj och funktionsnedsättning

Rättsfallsöversikt, bilstöd (Anser 2013:1)

Vårdnadsbidrag - En översikt av systemen i de nordiska länderna och sammanfattning av forskningen kring dess effekter (Socialförsäkringsrapport 2013:5)

Föräldrar som inte vabbar (Socialförsäkringsrapport 2013:6)

De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag? (Socialförsäkringsrapport 2013:8)

Ojämställd arbetsbörda. Föräldraledighetens betydelse för fördelning av betalt och obetalt arbete (Socialförsäkringsrapport 2013:9)

Sjukförmåner

Tio år med aktivitetsersättning. En studie av situationen för unga med aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga (Socialförsäkringsrapport 2013:2)

Aktivitetsersättning - en väg till arbete? En systematisk litteraturöversikt (Socialförsäkringsrapport 2013:3)

Korta sjukskrivningar för olika diagnoser och betydelsen för genomsnittlig sjukskrivningslängd. En registerstudie över offentliga vårdgivare i Nordvästra Skåne. (Working Papers in Social Insurance 2013:1)

Övriga

Socialförsäkringen i siffror 2013

Social Insurance in Figures 2013

Försäkringskassans kontrollutredningar 2012

Regeringsrättens och Högsta förvaltningsdomstolens domar i socialförsäkringsmål (Anser 2013:2)

Att sakna försäkrad inkomst En studie av individer som en följd av år saknar sjukpenninggrundande inkomst. Hur många är det och vilka grupper är överrepresenterade? (Socialförsäkringsrapport 2013:1)

De första 100 åren – svensk välfärdspolitik mellan historia och framtid. Rapport från forskarseminarium i Umeå 16–17 januari (Socialförsäkringsrapport 2013:4)

Socialförsäkringen i siffror 2014

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd, utan också för samhällsekonomin. År 2013 omfattade utgifterna för de försäkrings- och bidragssystem som administrerades av Försäkringskassan totalt 212 miljarder kronor, vilket motsvarar knappt 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag inom ramen för socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar och betalar ut. Dessa försäkringar och bidrag beskrivs här i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt för annan utbetalning. Socialförsäkringen i siffror 2014 innehåller även ett temakapitel som handlar om föräldraförsäkringen som år 2014 fyller 40 år.